

HEEMKUNDIGE KRING

«OUD WACHTEBEKE»

*Carte figurative van de parochie Wachtebeke
 gedelineert en gemaect by my anderschreem die
 swaerne Landmeter reedwende binnen Wachtebeke naer
 de waerachtighe ghelegenheden ten verzoek van Ewre
 heere Bisschop van Rhayn van St. Pieters nevens Ghed.
 omme te valueren in Sijne Saecke als Aencien jughen
 den Grave van Wafou Verweerde, de selve Carte gheconvent
 in conformiteit van contracte in date 24 May 1215
 aengheghen tuschen den Clauwere van de Bylcke,
 als Bisschop van St. Pieters Clauwere by Ghed. en
 Jozef Steen van Ieghem my Icurande desse 24
 november 1844 dryenbestick Enke was anderbestick
 P. De Vos met parochie*

Waarvan afschrift
 Giedt 21 maart 1864
Wachter
 N. van der Vliet

Driemaandelijks mededelingsblad van de Heemkundige Kring "OUD-WACHTEBEKE"

14de Jaargang 1ste kwartaal 1987

Elke auteur is verantwoordelijk voor zijn bijdragen.

Verantwoordelijk uitgever :

PAUL HESTERS, Stationsstraat 165, 9070 WACHTEBEKE

NIEUWJAARSWENS VAN DE VOORZITTER

Ik heb horen zeggen dat restaurants en cafe's op oudejaarsavond barstensvol zaten. Als dit een voorteken is van beterende tijden dan mag ik U met gerust gemoed een voorspoedig Nieuwjaar wensen ; vreugde en geluk in al wat U onderneemt. Als heemkundige terugdenkend aan vroeger moet ik stellen dat de "reveillons" toen slechts door enkelingen werden gevierd en zeker niet als maatstaf konden dienen. Nieuwjaar was vooral een familie-bezoek-gebeuren. Op nieuwjaarsdag zelf op bezoek bij peter en meter om , in ruil voor het afdreunen van de nieuwjaarsbrief , je "nieuwjaar" in ontvangst te nemen ; gewoonlijk een rijkelijk met suiker- en chocolade figuren versierde "lekkerkoek". Volgden dan bezoeken aan de grootouders en alle nonkels en tantes, waar steeds wel wat geld te rapen viel, en die op hun beurt ook bij ons op bezoek kwamen en waarbij onze ouders hun geldbeugel openden voor onze kozijns en nichten. Nieuwjaarsbezoeken, een bedoening waarmee men vaak tot in februari of later bezig was ; een traditie die spijtig genoeg langzaam te loor gaat.

1987 wordt in elk geval voor onze Heemkundige Kring een gedenkwaardig jaar. Zoals U hebt kunnen merken aan de omslag hebben wij ons driemaandelijks blad in een nieuw kleedje gestoken. Onze kring "Oud-Wachtebeke" bestaat immers dit jaar 20 jaar en dit heuglijk feit mag wel eens extra in de verf gezet. Ontstaan en geschiedenis van onze Heemkundige Kring krijgt U dit jaar nog te lezen in uitgebreide artikelen van meer onderlegde schrijvers maar toch past alvast een dankbaar gedenken aan onze stichter Maurits Van Heirsele en aan alle bestuursleden die al die jaren het vaandel hebben hoog gehouden.

Ter gelegenheid van ons 20-jarig bestaan broeden wij nog op 'n extra presentje voor onze trouwe en overtalrijke schare leden en, om ons jubileum meer uitstraling te geven naar de andere kringen toe, organiseren wij op 10 mei hier de Gouwdag van de Heemkundige Kringen van Oost-Vlaanderen. Met onze "feestploeg" zijn wij reeds druk aan 't werk om de nationale voorzitter en 'n 150 tal bestuursleden uit onze provincie een gedenkwaardige heemdag in Wachtebeke te laten meemaken. Geremd in ons streven door gebrek aan degelijke accomodatatie zoeken wij nog uit of en hoe wij onze plaatselijke leden kunnen betrekken in deze viering. Wij houden U in elk geval op de hoogte.

Dit jaar hebben wij ook het 10-jarig bestaan ofte 2de lustrum te vieren van de Saffarkensmarkt. Het belooft iets speciaals te worden, met reportages op radio en misschien televisie, speciale evenementen en ambiance genoeg om ervoor te zorgen dat U uw verlof zodanig regelt dat je 9 augustus meeviert in Wachtebeke.

Met dit alles in het vooruitzicht, een zachte winter, een milde lente, een warme zomer, veel chance en geen miserie, moet 1987 wel een droom van een jaar worden voor U en

de voorzitter.

EDITOREAAL

- * Zoals U reeds gezien hebt geven wij dit jaar een kleurtje aan ons drie-maandelijks blad. Ook de lay-out is wat veranderd ; op het voorblad komen dit jaar geen foto's te staan om kosten te sparen. Betreffende de inhoud van ons blad zullen wij trachten nog meer variatie te brengen. Het aantal bladzijden wordt op 16 behouden per kwartaal. Wij staan ook open voor uw suggesties want ons blad is ook Uw blad.
- * De ledenlijst is volledig opgenomen in de computer dankzij een bereidwillig medelid. Op die manier kunnen wij de adresklevers voor de verzending van ons tijdschrift langs deze weg bekomen. Alle adreswijzigingen kunnen wij ook beter verwerken. Wij vragen U ook om alle adres-of naamveranderingen ons zo snel mogelijk te melden.
- * Het ledenaantal blijft stijgen. Bij het rondhalen van het lidgeld zijn er maar enkele die hun lidmaatschap hebben stopgezet ; anderzijds mochten wij in het laatste kwartaal 19 nieuwe leden verwelkomen. Hartelijk dank hiervoor. Toch vernemen wij af en toe dat onze publicaties worden doorgegeven waar we trouwens fier mogen op zijn maar nog beter zou zijn dat U die personen adviseert ook lid te worden van de grootste verenigingen van onze gemeente. Ons lidgeld bedraagt nog steeds 250 BF ondanks het St. Annaplan ! Het is misschien een utopie maar wij willen toch streven naar de 1000 leden.
- * U zult nu ook wel ons jaarboek 1986 doorgenomen hebben. Al was dit niet gemakkelijk. Op ons boek is een gerechtelijke dagvaardiging gekomen tegen een 5-tal foto's uit het boek. Deze procedure heeft enkele maanden geduurd en bracht de hiervoor nodige advokaatkosten met zich mee, welke door onze vereniging zijn betaald. Onlangs werd deze aanklacht ongegrond verklaard waarmede deze perikelen waarschijnlijk tot het verleden behoren.
- * De luxe uitgave van ons jaarboek welke in de boekhandel verkocht wordt is een onverhoopt succes. Reeds 600 exemplaren vonden hun lezer ook buiten onze grenzen.
- * Ons bestuur werd in 1986 met twee plichtsbewuste personen aangevuld met name Maurice Buyle en Werner De Coninck.
Ons bestuur ziet er nu als volgt uit :
VOORZITTER : David Cesar
ONDERVOORZITTER : Hesters Paul
SECRETARIS : Hoebeke Guy
SCHATBEWAARDER : Waeytens Patrick
BESTUURSLEDEN : De Maesschalck Rita, Kinget Jozef, Buyle Maurice en De Coninck Werner
- * Reeds meer dan 10 jaar hebben wij een ruildienst onder de verschillende Heemkundige Kringen. Dit alles wordt nu door Werner De Coninck gecatalogeerd en op steekkaarten gebracht zodat wij een beter overzicht zullen hebben over de verschillende publicaties. Als alles op punt staat, hopelijk in het najaar, zullen wij ons documentatiecentrum voor Heemkunde openstellen dit op vaste data en uren. Op die wijze kan iedereen die over een bepaald onderwerp, naam enz.. documentatie wenst dit komen raadplegen.
- * Een nieuw onderwerp dat wij binnenkort zullen aansnijden is Wachtebeke 150 jaar geleden. Hierin zullen wij chronologisch de gebeurtenissen in en rondom onze gemeente publiceren.

HESTERS PAUL

Molensprokkels

Zoals wij zeker weten dat er in onze gemeente 5 windmolens hebben gestaan is er in tegendeel minder bekend over het aantal andere soorten molens op onze gemeente.

Bij het inzien van registers van bekendmaking uit de gemeente vanaf 1827 tot 1898 vonden wij toch verschillende vermeldingen aangaande molens.

Wij willen hier wel benadrukken dat deze registers niet volledig zijn.

1. Aanvraag van AUGUSTINUS HERTSENS winkelier wonende in het huis getekend nr. 159 in het dorp te Wachtekeke op te richten in een van zijne loodsen of batimenten staande op dezelfde hofplaats achter zijn genoemd woonhuis EEN ROSKOT bewogen door een paard tot 't malen van tarwe en rogge granen.
Wachtebeke 12 januari 1830 (goedgekeurd)

2. Aanvraag van ADRIAAN FRANCIS DE CALUWE molenaar binnen deze gemeente op de wijk van de Ramonshoek in het huis nr. 91 voor het plaatsen van een rosmolen voor het malen van graan bewogen door een paard.
Wachtebeke 30 april 1830

3. Aanvraag van Dominicus Van Bastelaere voor het bekomen op de erve aan zijn huis in het dorp het plaatsen van boeckwijtpeldmolen met ene paard bewogen. Na klachten van de reeds bestaande bloempeldmolen in het Dorp verzaakt de Heer Van Bastelaere en trekt zijn aanvraag in.
Wachtebeke 28 februari 1835

4. Aanvraag van PIETER JOANNES BAPTIST PEETERS (doctor) voor het oprichten van een molen bewogen met paarden om graan te malen voor eigen gebruik in het lokaal van de stokerij welke hij bij koninklijk besluit van 12 maart dit jaar heeft verkregen binnen het dorp.
Wachtebeke 24 februari 1838

5. De gemeente verkoopt een windmolen met woonhuis schuur stallingen boomgaard zaailand op de Langelede nr. 794-795-798 en nr. 800.
Wachtebeke 25 februari 1844

6. Aanvraag van PIETER ANTOON DESIRE MATTELE bierbrouwer op de hoste bij hem in gebruikt en in eigendom staande in het dorp voor het oprichten van een MOUTMOLEN.
Wachtebeke 2 maart 1844

7. Aanvraag voor het plaatsen van een stoomtuig in de graanmaalterij van PIUS DE COCK in het dorp sectie D 737 (dit was in de molenhoek bij de molen van Beules)
Wachtebeke 14 december 1873

8. Aanvraag door EDUARD DAVID nijveraer voor het plaatsen van een stoomtuig met ketel te plaatsen bij zijn maalterij op kadasternr. 2039B sectie B.
Wachtebeke 31 mei 1880

In het register van bedrijfsbelasting, opgemaakt op 6 februari 1862 vinden wij in de 215 belastingsplichtigen nog verscheidene molenvermeldingen.

1. In het dorp : Fermont Pieter Joannes ; een graan en boeckweitpeldmolen met stoomtuigje.
2. In het dorp : De Gronckel Josephus ; buiten de korenwindmolen ook een boeckweitmolen.
3. In het dorp : Gijssel Jacobus ; een bloempeldpaardmolen
4. Walderdonk : David Augustinus ; buiten een korenwindmolen ook een boeckweitmolen.
5. Walderdonk : Van Pottelberghe Joannes ; een oliepardemolen
6. Langelede : Van Bouchaute wed. Joannes ; buiten de korenwindmolen ook een boeckweitmolen.
7. Ramonshoek : De Gronckel Seraphinus ; buiten een korenwindmolen ook een boeckweitmolen
8. Ramonshoek : De Caluwe Antonius ; buiten een korenwindmolen ook een boeckweitmolen.
9. Overslag : Wed. Tacq Desire ; een bloempeldpaardemolen.

HESTERS PAUL

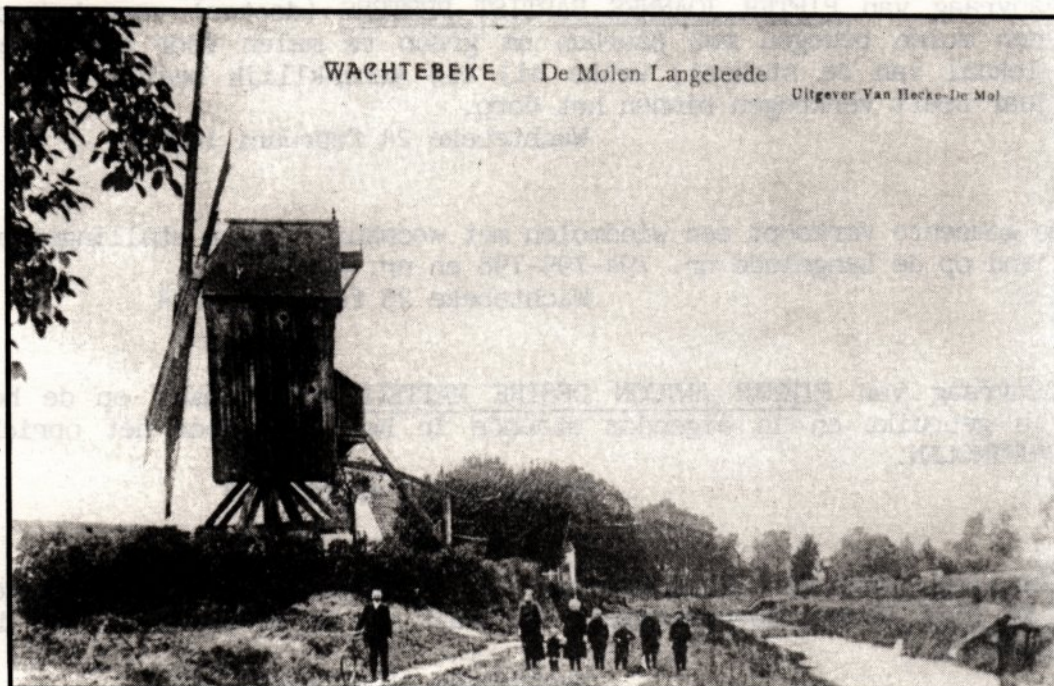

Foto: De Langelede molen

ADDERTJES ONDER 'T GRAS

Die zalige jaartjes toch, waarin we, op de banken van de lagere school zovele boekskes en broekskes versleten hebben. Ik herinner me nog dat we daar een boekje hadden, een heilig boekje dat, spijs al zijn goede kanten en gaven, helaas, voor ons zo vaak een oorzaak was van veel kommer en miserie. Ja, 'k zie het, je snapt het al, 't gaat hier over onze brave Catechismus. Maar, laten we elkaar eerst goed verstaan. We gaan hier onze oud-vriend Catechismus niet onder de loupe nemen om hem te wikken en te wegen, of om te vitten, al was 't maar op een enkel puntje van de vrome Lering, die hij ons openbaart. Neen, het gaat er hier enkel om, eventjes te snuisteren naar de wijze waarop die grote waarheden ons werden voorgeschoteld. Wat ons soms tamelijk rare parten speelde. Want 't was vooral tijdens de lagere schooljaren dat al die wijsheid ons moest worden aangebracht. Vanaf ons negende jaar tot aan onze Plechtige Communie kregen we daar een voorraad vragen en antwoorden op ons teloor, die we niet enkel moesten leren, maar die we radicaal van buiten moesten blokken om ze, op het eind van de week, in lering en school, uit het hoofd, van buiten te kunnen afdreunen. Of we dit alles dan begrepen, dat was wel een ander paar mouwen. Maar onze les kennen, dat moesten wij, daar viel niet aan te tornen. (zo elke week om en bij de tien antwoorden, correct van buiten). En in sommige van die antwoorden kwamen er soms zulke moeilijke stadhuiswoorden waar we geen jota van verstonden. Was het dan een wonder dat er in vele gevallen beroep werd gedaan op vader en moeder, een oudere broer of zus, of zelfs op een oud, devoot buurtewijveke dat zich wilde gelasten ons rond de zwaarste klippen te laten zeilen. En dan werden we soms nog verrast door een geniepig addertje onder 't gras dat ons, heel venijnig een prik kwam geven.

Luister maar. Bij ons thuis was het de gewoonte dat onze oudere zus zich elke week kwam vergewissen over de parate kennis bij de twee jongste spruiten. En die week-daar kende ik de zaak op mijn duimpke. Helaas, was ik niet wat overmoedig? De vraag werd mij gesteld: "Mag men tweemaal gedoopt worden?"

En ik, zo vlug als een vinke: "Dat is ongeoorloofd, tenzij men met reden twijfelt of men gedoopt zij, en dat is woekerij."

Algemeen gelach op de banken van de tegenpartij...Dat laatste stukje, na die komma, mocht er natuurlijk niet bij. Ik was een stukje gaan grasduinen bij de Sacramenten en was dan uitgeslipt tot bij de Goddelijke rechtvaardigheid. Wat wil je, ...van buiten blokken, niewaar?

Maar dat bewees, ten treure, hoeveel ikzelf van mijn "thesis" verstond. Dat doet me denken aan een onschuldig voorvalletje in de meisjesschool. Mariake, een voorbeeld op dat gebied, kende steeds goed haar les. Zuster vraagt de les op. "Is het waar dat eeniegelijc in zijn geloof kan zalig worden?" Een vingertje omhoog, een pienter antwoordje: "Zo leren de Kettters en de Marcedolen...enz...Of het nu de Hunnen waren of de Marcedolen, om het even, dat stoute volk betekende in feite "maar ze dolen". Foei, Maria, kom maar bij mij op 't ezelbankje zitten, we zullen samen de prijzen wel delen. Zo waren er veel van die slippartijtjes, het ene al droeviger of koddiger dan het andere.

Eens heeft Pasterke Philippart zijn eigen gemarteld om ons in de lering, toch iets te doen begrijpen van een antwoordje. 't Ging over de vraag: "Wat is een sacrament?" Het antwoord daarop was: "Een uitwendig teken, van Christus ingesteld, betekende ene zonderlinge gratie, die ons door hetzelfde gegeven wordt". (zwaar voor ons kopje was dat) En Meneer Pastoor is dan ook, in de eerste alinea, zo goed als gestrand. "Een sacrament is een uitwendig teken", verstaan jullie dat? (geen succes)

-Wel, dat is iets dat onder onze zinnen valt : iets dat we kunnen horen, zien, ruiken, smaken, voelen (nog minder gesnap in onze hersenknobbels) Toen wilde hij ons een echt, tastbaar bewijs geven. "Luister, jongens", zei hij, "als het almeteens dondert, hoe weet je dat dan ?"

"We kunnen het horen, Meneer Pastoor."

"Welnu, jongens, dat...horen...dat is juist het uitwendig teken."

Die brave Meneer Pastoor toch. 't Was waarlijk tijd dat de lering op haar einde liep, want de snuggersten onder ons begonnen vast te geloven dat er van nu af acht sacramenten bestonden, dat de donder er voortaan ook bij thuishoorde.

We leefden, in die jaren, in een tijd van taboe's. Tegenwoordig krijgt de jeugd, thuis en op school, over velerlei zaken, een beetje voorlichting. Dat was voor ons lang niet het geval. En zo komt het dat er, ja ook in onze Catechismus, vele woorden voorkwamen die we thuis niet zouden mogen uitspreken hebben. Maar, ze stonden in ons boekje en we moesten ze van buiten leren, ze twintg-dertigmaal door ons kopje rakelen eer we ze de baas waren. Maar, we verstonden ze niet en er was geen sprake van dat we, bij pa of ma, daar uitleg zouden over gaan vragen. "Over zulke dingen werd er niet gesproken, daarvoor waren we nog veel te klein." Hoe jammer dat ze dan in onze Catechismus stonden, vooral in de lessen die handelden over Onze Lieve Vrouw, en dat we ze moesten van buiten leren. Was dat voor ons een probleem of niet ? Dat heeft mijn kameraad, Juul, maar al te goed ondervonden. Dat zat zo. Bij ons buurvrouwke was de, toen zo befaamde vogel, de ooievaar, op bezoek geweest met een van zijn gewone pakketten. Dat was nu juist bij de tante van Juul, een brave snaak van een jaarke of tien. Aan tafel moest hij zeker dat nieuws vertellen. (ofschoon ze 't allemaal beter wisten dan hij.) Hij had een beetje geneusd in zijn Catechismus en, met een deel van een antwoord (juist dezelfde woorden) op de vraag die in ons heilig boekje stond : "Waarom is Onze Lieve Vrouw verheven boven alle schepselen ?" wilde hij eens tonen dat hij met de groteren ook meepraten kon. Maar, goeie grutten : 't was alsof de stoel van zijn ma in een slee veranderde en haar armen in molenwieken. Hij heeft het later nooit meer gewaagd de ooievaar te willen dwarsbomen. Leer dan je Catechismus goed vanbuiten...Wat zei Bredero ook weer ?

Dat gebeurde allemaal vroeger, veel vroeger . Maar wat nu volgt viel later voor, veel later, zo rond de wisseling van de twintiger-dertiger jaren. Velen onder U zullen zich nog herinneren dat we hier toen een onderpastoor hadden, E.H. Vandergucht. Een goed priester was't en 'k heb nog steeds spijt dat juist hij, in mijn klas, zo een dooddoener moest inkasseren. Ik stond toen op de Walderdonk als onderwijzer voor de klas. Iedereen weet, als iemand twee zinnen moet vanbuiten leren, en middenin die zinnen komt hetzelfde woord voor, dat zo een woord als een brugje kan dienen, en ons op een verkeerd pad kan leiden.

En dat gebeurde hier toch wel zeker ! In twee totaal verschillende vragen. Ik citeer ze hier : de brugjeswoorden in GROTE letters.

VRAAG 1 : Wordt de kracht van de Sacramenten ergens door belet ?

ANTW : Ja, door de zonde, de geveinsdheid en onbekwaamheid VAN DEGENEN die ze ontvangen.

VRAAG 2 : Zijn we schuldig de geboden van de Heilige Kerk te onderhouden ?

ANTW : Ja, zowel als de Goddelijke geboden, aangezien ze gegeven zijn VAN DEGENEN die in Gods plaats ons regeren.

En zo gebeurde de ramp. Hier was nu geen spraak van een addertje, noem het gerust een pofadder.

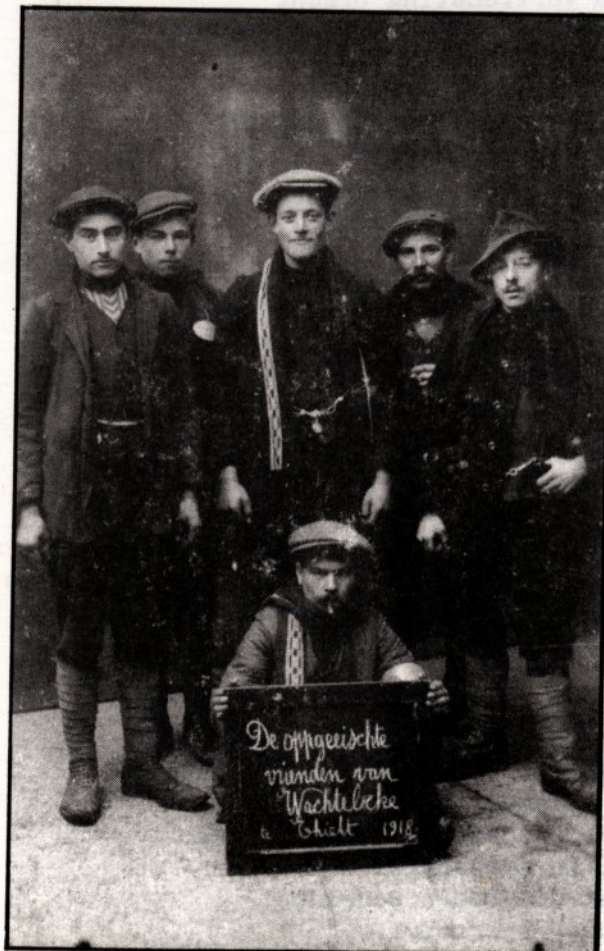
Onze brave Heer Onderpastoor stelt de vraag de eerst...
Wordt de kracht van de Sacramenten ergens door belet ? Om prompt het antwoord
te krijgen : Ja, door de zonde, de geveinsdheid en onbekwaamheid VAN DEGENEN
die in Gods plaats ons regeren.
Verlangt er iemand nog wat meer commentaar ?
Gelukkig kropen al die addertjes uit een onschuldige kindermond.

GALENS O.

Help

Regelmatig komen wij in het bezit van oude foto's waarop personen, huizen
of manifestaties staan afgebeeld die betrekking hebben met personen of feesten
op onze gemeente. Het is spijtig dat we in sommige gevallen de foto's niet
kunnen omschrijven met wie of wat er op staat. Daarom zullen wij regelmatig
zulke foto's afdrucken. Wij hopen dat iemand weet wie of wat het zijn en
ons dat dan mededeelt.

HESTERS PAUL

GEBRUIK TOCH JE VERSTAND

Een musje zat eens op een tak :
't wipte zo wild in 't rond
dat het, pardoes, zijn pootjes brak
en... 't lag daar op de grond.
Er kwam daar juist een vent voorbij
die het gebeuren zag.
Hij zei : "Gebruik toch je verstand.
Allee, de goede dag."

Een egeltje kroop op de baan,
('t was op de Walderdonk)
daar kwam ineens een tuffer aan :
wat gas erbij en... bonk !
Een boerke vond het arme dier
en rolde 't in het gras,
hij knorde : "wist je niet, dom ding,
dat 't hier jou plaats niet was ?"

Een stekelbaars, aan Kalvebrug,
pagaaide door 't vuil sop,
kapsijsde met de buik omhoog,
werd suf en gaf het op.
Een jongen met een netje was 't
die hem vertroosting bracht
"Trek naar de Reepkes, domme knul,
en zwem daar in een gracht."

Een haastigaard met een Renault,
'k Weet niet hoeveel in 't uur,
zes potjes bier, directie kwijt,
en hij verloor zijn stuur.
De vogels, in de hoge boom,
waar hij tot schroot verging,
verschrokken, want een mens is toch
een heel verstandig ding.

En musje, egel, stekelbaars,
ze waren overmand ;
begrepen niets, door dit geval,
van 't menselijk verstand.
Ze wisten wel van gif, van gas,
van radioactief,
van zure of zoete regen, kom,
't stonk al 'maal even lief.

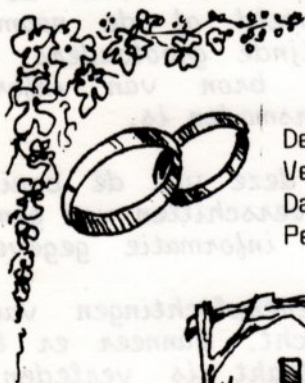
Ze peinsden er het hunne van
en smaalden : "Mens, doe voort :
jij weet toch, met je groot verstand,
hoe 't allemaal hier hoort.
Knoei met atoompjes, prop ze maar
in bom, in projectiel :
maak van die brave wereldbol
één reuze-Tsjernoby1..."

DE STAAT VAN ONZE BEVOLKING

4DE KWARTAAL 1986

Bruggeman Annelies, Ramonshoek 53
Verheye Tine, Warande 24
De Smet Samuel, Mezenstraat 16
Dussehmine Hanane, Zwaluwlaan 13
Van Der Plaetsen Frederik, Kleistraat 16
Staelens Kenny, Lijsterstraat 8
De Clerck Kristof, Ramonshoek 8
Roets Jeroen, Meersstraat 38
Van Driessche Vicky, Stationsstraat 152
Van Driessche Wendy, Stationsstraat 152
Van Nieuland Marjolein, Molenstraat 28
Poppe Klaas, Ramonshoek 67
Verschraegen Thomas, Geraniumlaan 3
Billiet Bart, Stationsstraat 172A

De Coninck Patrick, Uitbergen en Spruyt Lea, Ramonshoek 24
Vervaeet Luc, Moerbeke en Willems Marleen, Stationsstr.163
Daelman Geert, Overslagdijk 30 en Burggraeve An, Cornilstr.7
Permentier Antoon, Merelbeke en Bruinje Nathalie, Peene 40

Van Der Jeugd Irma, Bovenhoek 47 (76J.)
Standaert Leonie, Dorp 25 (81J.)
De Block Vicor, Langelede 94 (75J.)
Veldeman René, Walderdonk 69 (73J.)
Bonne Odile, Meersstr. 31 (82J.)
Deschepper Cyriel, Stationsstr.83 (83J.)
Van Kwikkelberghe Alice, Stationsstr. 45 (79J)
Plasschaert Robert, Dorp 78 (76J.)
Ost Stephania, Meersstr. 31 (82J.)
Helderweirt Sofia, Godshuisstr. 13 (84J.)
De Roover Prudent, Godshuisstr. 13 (73J.)
Pourcelet Margareta, Meersstr. 31 (87J.)
Van Eetvelde Ernest, Axelsvaardeken 29A (82J.)
Van De Voorde Philemon, Stationsstr. 58 (81J.)
De Smet Florida, Kalve 36 (72J.)
Van Brussel Clemens, Rechtstro 9 (73J.)
De Decker Auguste, Molenhoek 77 (80J.)
De Roover Achilles, St.Francisdijk 8 (73J.)
De Caluwe Camille, Bovenhoek 1 (81J.)
Hosten Charles, Dorp 53 (78J.)
Heye ALois, Godshuisstr. 13 (83J.)
De Mey Maria, Godshuisstr. 13 (76J.)

Bevolkingscijfer dd 31.12.1986 : 7.014

Inwendige mutaties : 59 personen

Aankomsten : 59 personen

Vertrekken : 46 personen

Wie waren uw voorouders?

GENEALOGIE

Nadat wij de vorige keer de geboorte- en overlijdensakten van de burgerlijke stand even onder de loep hebben genomen willen wij nu even uitgebreid de huwelijksakte doorlichten.

Het is de akte waar de meeste gegevens in voorkomen. Deze akte begint normaal met de datum waarop het huwelijk is voltrokken. Daarna volgen alle gegevens van de bruidegom, naam en voornaam, geboorteplaats en datum, beroep, of hij een vrijgezel is of een weduenaar, naam van de vader en de moeder van de bruidegom.

Andere gegevens kunnen zijn : naam van de vrouw uit een vorig huwelijk met eventueel overlijdensdatum. Wanneer de bruidegom een wees is wordt de naam van de voogd vermeld of de naam van de nog in leven zijnde grootouders. Zoals U ziet een grote bron van informatie die zeker niet te versmaden is.

De inlichtingen van de bruid zijn identiek aan deze van de bruidegom. Het optekenen van deze gegevens kunnen wel eens verschillen van gemeente tot gemeente. In Nederland wordt veel minder informatie gegeven in een huwelijksakte.

Nog andere gegevens spreken over de militieverplichtingen van de bruidegom, of hij ze al dan niet heeft volbracht. Wanneer er tussen de twee ongehuwde personen een huwelijkskontraakt is verleden kan men daar ook terug vinden. Hier wordt de datum vermeld samen met de notaris waar de akte is verleden. Vervolgens komt er een geijkte tekst die op de plichten en rechten van beide gehuwden wijst waarna zij officieel in de echt zijn verbonden. Dit alles geschiedt in het bijzijn van verschillende getuigen. Dit aantal durft nogal verschillen. Van de getuigen wordt de naam, beroep, leeftijd en de familie verwantschap vermeld. Als laatste volgen de handtekeningen van de verschillende personen. Indien zij niet kunnen schrijven wordt dit vermeld. Om zeker te zijn van alle gegevens en niets verkeerd te hebben genoteerd vraagt men beter een fotokopie van deze akte zodat u alle gegevens thuis nog even kan nalezen. Men is niet altijd vertrouwd met een geschrift dat soms meer dan 100 jaar oud is. In de registers van 1795 tot 1810 zijn sommige akten opgesteld in het Frans en de datums met de Franse tijdrekening, wat alles nog wat bemoeilijkt. In normale omstandigheden kan men geen kopies krijgen van akten die niet ouder zijn dan 100 jaar. Sommige gegevens die hier vernoemd zijn komen soms niet voor omdat zij niet bekend zijn.

Een zelfde soort akten vindt men terug in de parochie registers. Doch daar zijn veel minder gegevens in opgenomen. Geboorteakten worden daar doopakten en kunnen dus verschillen van datum met de geboorteakten. Hier bij ons bezitten wij dan nog twee parochies deze van Overslag en deze van Wachtebeke-Center. De gegevens in zo een akte zijn : de voornaam van de gedoopte, de vader en de moeder, peter en meter. Is het een onecht kind dan wordt uiteraard de naam van de vader niet vermeld en krijgt het kind de naam van de moeder. Wanneer het kind een nooddoop heeft gehad staat dit vermeld met de naam van diegene die het kind heeft gedoopt.

Dit was dan meestal de vroedvrouw die deze taak op zich had genomen. De acte van overlijden wordt hier begrafenis. De datum van deze akte is uiteraard de datum van de begrafenis en verschilt met de datum van overlijden. Hier komen de volgende gegevens voor : naam en voornaam van de overledene, vader en moeder en eventueel echtgenoot of echtgenote, ouderdom en eventueel plaats van herkomst zoals, ex Zelzate. De huwelijksakte is niet zo uitgebreid als in de burgerlijke stand. Wel wordt er op gelet of de bruid en bruidegom het sacrament van het doopsel hebben ontvangen. Daarom moet men steeds een bewijs van doop kunnen voorleggen als men niet trouwt in de parochie waar men gedoopt werd. Al deze gegevens kan men vinden indien men rooms katholiek is of was. Hetzelfde geldt voor andere godsdiensten. Ongelovigen van bij de geboorte hebben niets aan al deze gegevens aangezien zij daar buiten staan. Men mag wel aannemen dat meer dan 99 % van alle personen tot een bepaald geloof behoorden.

(wordt vervolgd)
Paul Hesters

30 Dammarius Hesters in Melanie Sophie Seraent	In het jaar 1811, den 27sten dachs des maanden November, Eff' in 'n verzuimdag, vromiddag voor en Petrius Jernard, Schoon, huwelijk van den burgerlijken Staat der gemeente Drechtbelle, respectievelijk Gemeentepastoor van Drecht procurator, Opbehaarder van de huwelen Dammarius Hesters gebooren in der gemeente Drecht, Eff' in 'n verzuimdag, October 1811 Hesters, Eff' in 'n verzuimdag, Hesters, op den 27sten dachs des maand November, 1811, is geboren een kind, een zoon, van geprononceerd Drecht, hebbende de Compagnie en in Drecht, noemde die getuigen, volgend, dat de plaats van zijn overlijden of sepel plaats onbekend is, door onbekend is, in den Drecht, de verzuimdag van de gemeente allegheerlijkheid in de gemeente van Drecht, in de Gemeente Sophie Seraent, geboren te Drecht, den 27sten dachs des maand November, 1811, is geboren een kind, een zoon, van geprononceerd Drecht, hebbende de Compagnie en in van alken in de Gemeente van Drecht, in de Gemeente Hesters, geboren te Drecht, in de Gemeente van Drecht, Hesters, geboren te Drecht, in de Gemeente van Drecht, Hesters, geboren te Drecht, in de Gemeente van Drecht, Hesters, geboren te Drecht, in de Gemeente van Drecht, Hesters, geboren te Drecht, in de Gemeente van Drecht, Hesters, geboren te Drecht, in de Gemeente van Drecht, Hesters, geboren te Drecht, in de Gemeente van Drecht, Hesters, geboren te Drecht, in de Gemeente van Drecht,
--	---

In de huwelijksakten zijn diverse inlichtingen te vinden. Dit blijkt o.m. uit een kopie van de huwelijksakte (cfr. hierboven). Volgens deze akte weet men niet of de vader van de bruid overleden is of hij nog leeft. Volgens overleveringen van de familie heeft Livinus Hesters het echtelijk dak verlaten en heeft men van hem nooit iets meer gehoord. De bewijzen van deze familie-overlevering vindt men hier terug in een kopie van de huwelijksakte van één van zijn kinderen.

Wachtebeekse Beeldkens Uit Onze Kinderjaren.

Winter

Wij gaan toch aan de winter geraken, zei ons vader tegen moeder terwijl hij het achterhuis binnenstapte. "Au deure toe, trekt hier zulle !", was het antwoord van ons moeder. De temperatuur was reeds enkele dagen niet hoger dan twee à drie graden geweest. Dit was een voorbode, in de ogen van de grote mensen, waarin niet veel goeds was te vinden.

Doch wij, als opgroeiende snaken, maakten daar niets van. Wij zouden uit al dat slechte wel het goede trachten te halen voor ons zelf. "See, ik geloof dat 't zal sneeuwen, mijn voeten hebben teveel kou en ken kanne mij nie verwarmen", klaagde mijn moeder, terwijl ze nog een extra schep nat koolgruis op de Leuvense stoof deed. Ze zette de ovendeur van de stoof wat open om de daarin gestokkeerde warmte overvloedig in de keuken te laten rondvloeien.

Sneeuw, die woorden klonken zo helder in onze oren als de sneeuw wit was. Daar hadden wij nu al nen ganse tijd van gedroomd. Tijdens het warme avondeten merkte vader op dat de ruiten aan het aanslagen waren en zei : "Ziede wel dat 't buiten koud wordt, de ruiten dampen al aan. 'k Zal maar rap wat hout en kolen in huis halen. Ge weet nooit hoe het er morgenochtend bijligt."

Nog maar pas was de tafel opgeruimd of wij lieten onze tekenaarstalenten los op de aangedampte ruiten. Vooraleer ons moeder het gezien had glimden de ruiten reeds van vette vingers en vuile strepen. "Ulder vingers van die ruiten, 'k heb al werk genoeg zonder da, maakt ulder maar klaar dadde gewassen kunt worden om te gaan slapen."

De zorgzaamheid van moeder voorzag heerlijke voetverwarmers die opgewarmd werden in de oven van de Leuvense stoof. Strijkijzers en bakstenen werden opgewarmd terwijl een dampende theeketel de inhoud leverde voor een moderne bedkruik.

Zoals naar gewoonte was iedereen present voor het nieuws van 7 uur. Blootvoets, vergezeld van onze bedverwarmers, doken wij knus onder de dekens, ons reeds vergenoegend met de halve dag school van zaterdagmorgen.

Met wat wijwater en een nachtkus trachtte men ons zoet te houden. Doch het was meestal de koude die ons tot kalmte aanmaande. Ook de gedachte dat moeder en vader altijd gelijk hadden en wij er stellig van overtuigd waren dat het morgen wit zou liggen had invloed op ons. Regelmatig trippelden wij uit bed en ontdooiden met onze adem de licht aangevroren ruiten om in het licht van de straatlamp toch als eerste de witte vlokken te zien neer dwarrelen. Doch na enkele keren waren wij dermate overmand door de slaap dat wij dra in dromenland vertoefden.

Was het nu door met ons voeten de afgekoelde bedverwarmer te raken of wat het van pure opwinding dat wij wakker werden weet ik niet meer, doch onze eerste gedachten lagen buiten. Wij naar 't venster ! Wij moesten wel iets langer ademen op de ruiten alvorens wij iets konden onderscheiden. Maar wat wij zagen viel op, anders zagen wij iets donkers met een petieterig straatlichtje, nu iets witachtig waarin wij reeds enkele huizen konden zien. Welke heilige hiervoor verantwoordelijk was, wisten wij niet, maar 't was zeker en vast nen goeien. Met een halve roep van "opstaan, 't is tijd", gleden wij reeds de traf af nog voor ons moeder goed en wel in de keuken was. In plaats van goeie morgen te zeggen riepen wij : "tee gesneeuwd ma, wij ent gezien !"

Foto :Korenoppers wachten op de dorsmachine (foto G. De Buck)

Ja, ja 't is al goed mee al die vuiligheid !, was het antwoord.

Pa is al de sneeuw van voor de deur aan 't vegen en aan't maken dat we in de stal kunnen om kolen te halen en 't varken eten te geven. 'k Heb ulder botten al onder de stove gezet en er een paar extra kousen bijgelegd. Allé vooruit, maakt dadde aan 't eten zijt ", vervolgde moeder iets nors. Het tweede paar kousen was voor de koude voeten en om onze speling in de botten wat te verkleinen.

" 't zal slecht zijn om naar 't werk te rijden mee al die sneeuw verdomme," stamelde ons vader bij het binnenkomen. Ook moeder zuchtte even. Maar wij, wij waren in onze nopjes. Eindelijk eens iets waaraan wij ons niet vuil konden maken, het was toch wit.

Buiten, dat was onze enige betrachting. Niets of niemand kon ons nog tegenhouden. Met de laatste zorgzame woorden van " edde a mutse goe opo, a veste goe toe en aunen sal goe geknoopt, handschoenen aan en maakt dadde ze niet verliest " werkten wij ons naar buiten de witte natuur betrappend en betastend.

" He, moede ulder boekentasse nie meedoen toch ? Alle wat moesten wij daar mee doen ? Die waren wij rats vergeten, ge kunt niet op alles peinzen he.

Nog voor wij op de straat waren had ik reeds zijdelings de sneeuw wat opzij gezet tijdens een onzachte landing met moeder aarde. Onze ogen zochten onwennig een beeld over de witte vacht. Op straat geen kasseien meer te zien. Bij nader toezicht bleek een 8 cm tapijt alles te hebben bedekt. Een spoor dat een enkele auto had getrokken in dit tapijt stak schril af met de mooie zachtheid van de sneeuw.

Hier en daar was reeds een gaanpad getrokken van een huis naar het autospoor op de baan. Op sommige plaatsen waren deze bestrooid met schrabielden uit de stoof om het uitglijden wat tegen te houden. Dit vloekte werkelijk met de pracht van moeder natuur.

Al (slierend) terwijl wij de dikste plaatsen sneeuw opzochten gleden wij in de richting van de school. De sterksten onder ons waagden het sneeuwballen te smijten met het gekende gevolg van een kleine oorlog. Boekentassen vlogen aan de kant en de zwaksten onder ons werden het zwaarst belaagd. Het was hun dan ook geraden ijlings de benen te nemen.

Achter ons hoorden wij een belletje en zie de melkboer was ons ongezien genaderd. Het met sneeuwspinnen bezette dier moest ook nog wennen aan dit winters evenement en trachtte naar behoren zijn werk te doen. De melkboer, even behoedzaam als zijn trekdier, volgde zijn getrek.

Dit was nu het moment om onze boekentassen kwijt te spelen. Zij vlogen de lucht in de melkkannen op, ons niet bekommerend om de inhoud ervan. Nu hadden wij de handen vrij. Glijden, smijten en ons aan de melkkar hangen, wat konden wij nog beter hebben. Die halve dag les daar had niemand nog oor of oog voor. De meute joelende kinderen groeide aan naarmate wij de school naderden. Wij bloosden als iemand die aan een pulle jenever had gezeten. Her en der werden wij reeds enkele natte plekken gewaar, het sneeuwwater was reeds doorgedrongen. Onze handschoenen daar hadden wij geen kijk naar, die kon men reeds na de eerste vijf minuten uitwringen. De school ! a ja daar moesten wij afslaan. De pret was er snel af als wij de meester zagen die ons met een niets ontziende blik verbood nog één sneeuwbal te smijten.

Niettemin werd het sneeuwbal smijten vervangen door stiekem elkaar sneeuw tussen de kleren te schuiven en liefst op de plaats waar het in contact kwam het onze huid.

Een wegennet van glijsporen werd kris kras over de koer getrokken. Gillende en joelende kinderen wisten met hun pret geen blijf. De eerste sneeuw, dat was nog eens wat. Het schijnt dat het gebeld had, maar niemand had daar oren voor. Ook de onderwijzers waren niet te streng. Wij konden beter onze duivels ontbinden op de koer dan in de klas. Eindelijk in de rij, als men het een rij kon noemen, nog moest hier en daar nog met een voet gegleden worden.

Foto : Knotwilgen in wintertooi (Foto G. De Buck)

Al stampend de sneeuw verwijderend van onze laarzen betraden wij de gang waar wij een indrukwekkend nat vuil spoor achter lieten. De handschoenen natgeweg in de vestzak gestopt. De bivakmuts afsleurende waarbij ons strooi-selhaar kwam bloot te staan, schoven wij onze banken in. Hier en daar werd nog wat smeltende sneeuw doorgegeven of in een inktpot gedopt. Onder de banken was het drup, drup, drup. Men zou gezegd hebben dat wij allen lek waren geslagen. De laatste onschuldige sneeuw smolt onder de warmte in het klaslokaal. De lessen, dat was iets anders. Veel aandacht werd er niet aan geschonken. Onze enige bekommernis was de klas uit, de sneeuw in. Na de speeltijd was er de leerfut volledig uit. Het einde halen, half twaalf dat was het mikpunt. De bel ging, een storm naar buiten, ongeremd de sneeuw in. De straat was als een spiegel, hier en daar was de straat wat ruw gemaakt door schrabielden uit de Leuvense stoof. Glijden om ter meest. De valpartijen hebben wij niet gevoeld, ook nooit geteld, wat kon het ons deren ?

De snelheid naar huis toe was van drie stappen vooruit en twee achteruit.

Ah ja, het was naar huis dat wij moesten, wij waren het soms vergeten.

Het was onze maag die de seinen gaf huiswaarts te keren. Waar hedde gezeten guldere en kijk ne keer, nat van onderen naar boven, hulder veste nie toe tes zomer zeker en hulder handschoenen waar zijn die ? Een echte lawine van zwarte sneeuw overspoelde ons. De botten uitgetrokken schoven wij als heiligen het huis binnen, een nat spoor achterlatend van onze natte kousen. Die konden wij uitwringen.

Dit was een koud stortbad na al die leute en plezier.

Handschoenen, kousen en alle andere natte spullen werden rond de Leuvense stoof gehangen of gelegd. Een schroeiende dampvlucht verspreidde zich in de ganse woning. Zonder een woord te spreken werd er gegeten, bang voor de eventuele reactie op het gebeurde. Wij dienden voorlopig niet te vragen om in de sneeuw te mogen spelen.

Alles moest eerst wat afgekoeld zijn en de kleren wat opgedroogd. Naar buiten turend zagen wij de mussen en merels zoeken naar etensresten door moeder buiten geworpen. Bij de minste beweging aan het venster vlogen deze beestjes de legustrumhaag in.

Ma, mogen wij buiten ? Geen antwoord. Dat was al een goed voorteken. Nog even gewacht. Ma, toe, mogen wij buiten ? Da wetek nog nie. Er kwam leven in. Elk op toer van , toe ma meugen we ? En eindelijk... allé voor een paar uur, maar maakt ulder niet te nat he. Terwijl wij onze weekdaagse kleren insprongen werkten wij ons reeds naar de achterdeur waar wij onze nog natte botten aantrokken.

Als uitgelaten veulens stormden wij de straat op. De plaats bij uitstek geen verkeer en speelkameraden om ter meest. Niets belemmerde onze fantasie. Vrij als de wind, hier en daar zagen wij reeds ijsstoelen. Zo rijk waren wij niet. Sommige van deze bouwsels waren nog uit grootvaders tijd. Met twee à drie man werd de ijsstoel voortgetrokken terwijl de opzitters het genoeg aan hun zijde hadden. Alhoewel de eerste man het houten staketsel met ijzers onder moest besturen bij middel van de trektouw. Enkele trachtten met behulp van pikkels hun ijsstoel voort te bewegen. Hierkonden wij een handje toesteken om daarna misschien ook even op het houten ros te mogen plaatsnemen. Kleine oorlogen werden met sneeuwballen uitgevochten. Wij konden ons zelfs in het portret trekken. Dit bestond erin zich uitgestrekt plat in de sneeuw te leggen.

(wordt vervolgd)
PAUL HESTERS

Jubilea 1987

DE LAENDER REMI &
L'ECLUSE ALMA
28.01.1937
Stationsstraat 222

DE MARTELAERE ANDRE &
VANCLEEMPUT VALERIE
09.02.1937
Stationsstraat 52

VERDURMEN ALOIS CAMIEL &
VAN DAMME RACHEL
04.02.1927
Papdijk 26

BUYSSE ALBERT &
CLAEYS ANGELE
29.04.1937
Rozenlaan 26

GERRES CLEMENS &
VAN DER JEUGD MARIA
19.06.1937
Langelede 187

STAELENS PROSPER &
MEERT MARTHA
10.07.1937
Axelsvaardeken 30

GAUWE CONSTANT &
VAN DEN BROECKE GEMANA
12.08.1937
Lindestraat 18

VERBEKE RENE &
WILLEMS VALERIA
26.08.1927
Kerkstraat 45

WAUTERS CAMILLE &
POPPE ALMA
28.08.1937
St. Franciesdijk 4

HESTERS ALFONS &
DE VOS ADRIANA
30.08.1937
Molenhoek 53

DE WAELE ALBERT &
VAN LOO MARTHA
18.10.1922
Godshuisstraat 13

HEEMKUNDIGE KRING

«OUD WACHTEBEKE»

Carte figurative van de parochie Wachtebeke
gedelineerd en gemaekt by my onderschreeven ghe-
swoorne Landmeter reviderende binnen Wachtebeke naar
de waerachtige ghelegenheden ten verzoeken van Ewre
heere Bisschop van Rhodan van St. Pieters nevens Ghent
omme te valieren in Sijne Soecken als Aencaken jeghen
den Grave van Wafou Verweerde de selve Carte ghegheven
in conformiteit van contracte in date 24 May 1215
angheghaven tuschen den Clauwere van de Bylcke
als Bisschop van St. Pieters Clauwere by Ghent en
Jozef Steven van Ieghem my Icurande desse 24
novembere 1842 dryenbestick Enke was onderfesteren
P. De Vos met parochie

Waarvan afschrift
Gent 21 maart 1864
Wachter
N. van der Vliet

Driemaandelijks mededelingsblad van de Heemkundige Kring "OUD-WACHTEBEKE"

14de Jaargang

2de kwartaal 1987

Elke auteur is verantwoordelijk voor zijn bijdragen.

Verantwoordelijke uitgever :

PAUL HESTERS, Stationsstraat 165, 9070 WACHTEBEKE

"En ze zeiden hun "Kom, ga lekker eten
en drink er zoete drank bij..."
Neh. 8,10.

Waarde Heemvrienden,

Behalve voor het lidgeld, waarvoor U vele nieuwsjes en massa's leesgenot krijgt toegestuurd, doen wij zelden beroep op onze talrijke lezersschare. Nu echter, met de organisatie van de Gouwdag op 10 MEI e.k. zouden wij best wat hulp kunnen gebruiken. Mocht U zich derhalve geroepen voelen onze rol als gastkring te helpen waarmaken, dan zal ik Uw naam met genoegen noteren. Zowel voor het onthaal 's morgens en de middagreceptie in de Jongensschool, als voor het diner in Groendonck kunnen wij best nog 'n paar bereidwillige zielen gebruiken.

Zo'n GOUWDAG is de jaarlijkse bijeenkomst van al de heemkringen van de provincie. Nu onze Heemkundige Kring de eer te beurt valt om, ter gelegenheid van ons 20-jarig bestaan, dit gebeuren te organiseren, willen wij er iets puiks van maken.

Leden die niet op werken gegrepen hebben maar graag eens zo'n gouwdag meemaken, zijn uiteraard van harte welkom. Elders in dit blad vindt U de uitnodiging waar alle nodige gegevens op vermeld staan. Ik kan U alvast voorspellen dat het een heuglijke dag wordt waarop U kennis kunt maken met de heemkundige organisatie zoals ze in onze Provincie bloeit. U kunt er het "heemthousiaste" redenaars-talent bewonderen van onze Provinciale voorzitter de heer Ruys, het geanimeerd verhaal van de heksen in hun rol van animeermeisje van de duivel en andere kornuiten ; U kunt aankaarten met de gemeentelijke notabelen tijdens de receptie, onder het lurken aan een Augustijn of kaas uit het vuistje ; mee opstappen naar Groendonck en er ons recentste streekgerecht proeven en smeuge paling bereid door onze onvolprezen "Bernice", ook "Wabeekse vlaaien" van 'n sluikbakker...en dan is er koffie.

U kunt mee toeren naar Mendonck en er de onvermoede aspecten van leren kennen, de plechtige uitreiking meemaken van de Reinaertprijs, een prijs die jaarlijks wordt toegekend aan een verdienstelijke heemkundige uit de provincie, kortom een dag ervaren dat de Heemkunde leeft en bloeit.

Veel zorgen om Uw kroost hoeft U zich hierbij niet te maken. Deelnemers aan de Gouwdag kunnen hun voor-na- en zijzaten kwijt in het Provinciaal Domein. Wel moet U dan een officiële uitnodiging halen bij één onzer bestuursleden, want dit drukwerkje geeft gratis toegang voor de één- of méérling die er mee binnen wil.

10 MEI 1987 zal in de annalen van de Heemkundige Kring "Oud-Wachtebeke" beslist opgetekend worden als een mijlpaal in ons bestaan.

Moge het ook voor U een heuglijke Heemdag worden.

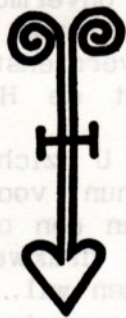
CESAR DAVID
Kringvoorzitter

Uitnodiging

20 JAAR HEEMKUNDIGE KRING 'OUD-WACHTEBEKE' 2^E GOUWDAG

Verbond voor
Heemkunde
Oost-Vlaanderen

10 mei 1987

Ter gelegenheid van het 20-jarig bestaan van onze Heemkundige Kring "OUD-WACHTEBEKE" werd de organisatie van de 22ste GOUWDAG ons toevertrouwd.

Op ZONDAG 10 MEI maken wij er een memorabel ontmoetingsfeest van voor U en Uw familie.

Uw familie, inderdaad, want die krijgt gratis toegang tot het Provinciaal Domein "Puyenbroeck" te Wachtebeke.

De heemkundigen zelf kunnen zich dan verder spoeden naar het centrum van "WABEKE" waar de Gouwdag plaats heeft onder het motto "SAGEN EN OUDE VOLKSVERHALEN".

Graag ontvingen wij Uw inschrijving voor 20 april 1987 door storting van 450 frank (400 fr. voor de culinaire streekgerechten en 50 fr. inschrijvingskosten) op rekening 448-2594321-57 van H.K.OUD WACHTEBEKE.

(Gelieve op het stortingsbulletin de naam van de deelnemers te vermelden!)

P R O G R A M M A :

Vanaf 9u. Gratis toegang tot het Provinciaal Domein Puyenbroeck voor de familie van de heemridders op vertoon van deze uitnodiging.

9.30u Ontvangst en begroeting op het secretariaat van de gouwdag in de Jongensschool "Sint-Laurens". Dr.Jules Persynplein te Wachtebeke-centrum.

10.00u Verwelkoming door de heer Cesar David, voorzitter van de Kring "Oud-Wachtebeke". Begroeting door de heer Robert Ruys, provinciaal voorzitter.

10.30u Sagenonderzoek en inleiding van de spreker door de heer Guy Hoebeke, secretaris van de plaatselijke kring.

11.00u "Heks en Sex" door de heer Theo Penneman, Lic.Germ.Fil.

12.00u Receptie aangeboden door het gemeentebestuur van Wachtebeke naar aanleiding van het 20-jarig bestaan van de heemkring "Oud-Wachtebeke"

12.45u Voettocht naar de zaal "Groendonck" voor het middagmaal.

13.00u Middagmaal in zaal Groendonck te Wachtebeke, Walderdonk waar wij U offeren :

*Katrienebrood-Katrienepaté en Bornems abdijbier *
('n onlangs gelanceerd Wachtebeeks streekgerecht)

*Paling in 't groen met frieten of brood *
('n lekkernij waar de streek gekend voor is)

*Wachtebeekse vlaaien of konfituurtaart *
(vroeger enkel op kermisdag te proeven)

*Koffie *

15.00u Met de autobus naar Mendonk, geleid bezoek aan het "Bavodorp"
(Autocar aangeboden door Reizen VAN DE VOORDE te Wachtebeke)

17.00 u Provinciaal Domein Puyenbroeck,
Slotzitting met uitreiking van de Reinaertprijs 1987

18.00 u Met de bus terug naar Wachtebeke. Parking J.Persijnplein

Secretariaat van de gouwdag :

CESAR DAVID

Azalealaan 4, 9070 WACHTEBEKE

TEL. 091/45 01 62

ER WAS EENS

Dit zijn de beginwoorden van menig sprookje waarin meestal alles rozegeur en maneschijn is en waarbij het verhaal ook met de traditionele woorden eindigt " en zij leefden lang en gelukkig". Een lang en gelukkig leven mochten wij, eind december '86, juffrouw Jacqueline Marquenie toewensen bij haar afscheid van de schoolgemeenschap:

Dertig jaar lang heeft zij de allerkleinsten begeleid naar het eerste studiejaar. Hoeveel natte broekjes zij de Ramonshoekse peuters heeft afgedaan zullen wij nooit weten. Wij mogen wel stellen " Ramonshoekse peuters", want 4 maanden minder dan 30 jaar heeft zij op die wijk de kleuterschool geleid.

Al deze kleine kleuters zijn nu reeds groter, ouder en sommigen reeds zelf ouders geworden. Op de juf schijnt de loop der jaren geen vat te kunnen krijgen. Iedereen was verbaasd zo een jonge juffrouw op pensioen te zien gaan.

De naam "Marquenie" is een veel voorkomende naam op de wijk en dit al een kleine tweehonderd jaar lang. Hiervoor gaan we even in het verleden duiken. Het ligt niet in onze bedoeling nu reeds de geschiedenis te schrijven van de wijksschool aldaar. Dit thema zullen we later in een jaarboek grondig uitpluizen.

Alhoewel reeds van 17 december 1825 J.R. Cerier de kinderen op de wijk van de Ramonshoek in een hulpschool, voorzien van twee zwarte borden en drie schrijftafels, privé-onderwijs gaf, zal het nog 65 jaar duren vooraleer er een degelijke school werd opgericht.

Ook de optie om er een gemeenteschool te stichten bleef in de vergeethoek zitten.

In de jaren 1876-80 breekt de schoolstrijd uit die een volledige kentering teweeg brengt op het vlak van het onderwijs. De geestelijke overheid voelt dreigend gevaar voor haar katholieke grondvesten die in de huiskring een beginstadium vonden en die moeten verder bij gewerkt worden in een school met katholieke grondslag.

De geestelijke overheid richt overal parochiale of vrije scholen op. Zeker op wijken die door het gemeentelijk onderwijs achteruit waren geduwd. De school op de Langelede wordt opgericht. Het onderwijs in het klooster neemt uitbreiding.

Op de wijk Ramonshoek ontfermt de begoede familie MARQUENIE zich over de materiele zorgen van een vrije school.

Livinus Marquenie, pastoor te Zele, zijn broer Leo en zijn zuster Rosalia-Virginia stichten de school op de Ramonshoek. Volgens de ankers in de school in 1880. Een voorouder van juf Jacqueline was een broer van deze familie Marquenie.

Livinus Marquenie overlijdt in 1880 te Zele, Rosalia overlijdt in 1895 en Leo op 31 augustus 1909. Door een legaat op 7 april 1910 van Leo Marquenie aan de toenmalige pastoor te Wachtebeke, Alfons van der Stee, komen de volgende goederen in volle eigendom aan de pastoor een school en een hofstede met huis, tuin, boomgaard en land samen met alle schoolmeubelen. Hieruit kunnen wij afleiden dat de school dus privé-eigendom is geweest van de familie Marquenie op de Ramonshoek, gedurende 30 jaar.

Op 13 juni 1923 schenkt E.H. van der Stee de school en de schoolmeubelen aan de V.Z.W. Vrije scholen van Wachtebeke.

Weer klinkt de naam Marquenie op de school als in 1911 juffrouw Odila Marquenie als kleuteronderwijzeres haar intrede doet. 45 jaar bleef zij trouw haar wijkgenoten de taal van ons volk aanleren.

Gedenkt uwe oversten, die u het woord Gods verkondigd hebben; overzocht hen zij den loop huns levens eindigen en volgt hun geloof na. Hebr. xiii : 17.

†

D. O. M.

Godvruchtige Gedachtenis
van den Eerwaarden Heer

LIVINUS MARQUENIE,
Geboren te Wachtebeke den 16 Januari 1818;
Priester gewijd te St. Niklaas in 1847;
Onderpastoor te Meisele in 't zelfde jaar;
Onderpastoor te Meisele in 1850;
Pastoor te Meisele in 1861 en daarna te Zela den 19 Januari 1875, waar hij, versterkt door de H. Sacramenten, godvruchtiglijk in den Heer ontsiep den 20 Februari 1888.

Eene eerekroon zijn de hooge jaren die op de wegen der gerechtigheid gevonden worden. Prov. xvi : 31.

†

GODVRUCHTIG AANDENKEN
VAN DEN HEER

LEO MARQUENIE,
Zoon van JAN FRANCIES,
EN JOANNA LIVINA VAN DE SOMPEL,
geboren te Wachtebeke den 2 April 1823,
en er godvruchtig overleden den 31 Augusti 1909,
Versterkt door de H.H. Sacramenten

Hij was voorzitter van den raad,
en oud-gemeenteraad

†

ZALIGE GEDACHTENIS
VAN JUFFROU

Rosalia-Virginia Marquenie
geboren tot Wachtebeke den 6 Februari 1826
en aldaar overleden den 9 Juni 1895.

FOTO: JUFFROU JACQUELINE MET HAAR KLEUTERS IN 1972

Begin september 1956 volgde juf. Jacqueline haar tante Odila op, zo bleef de naam Marquenie terug op de Ramonshoekschool.

In 1979 bleef zij daar achter samen met juffrouw Francien Gysel nadat meester De Buck als hoofdonderwijzer zijn taak moest waarnemen op de Langeledeschool daar de fusie tussen deze twee scholen een noodgedwongen feit was geworden.

Onzeker over de toekomst greep juffrouw Gysel de kans om lerares te worden in het dorp. Zo bleef in 1980 Jacqueline alleen achter in een vervallen school. Wanneer de nood het hoogst was kon zij steeds rekenen op de trouwe burenen.

Op 30 juni 1986 trok zij de laatste maal de deur van het klaslokaal op de Ramonshoek achter zich dicht. Het onherroepelijke was gebeurd, de school die eens de trots was van de wijk, was niet meer. Het klasje verhuisde naar de school van de Langelede. Het begon allemaal bij Marquenie en het eindigde ermee.

Vier maanden later vierden wij het afscheid van juffrouw Jacqueline.

Door de verkoop van de schoolgebouwen en de daarbijhorende afbraak zullen de laatste zichtbare tekens van het onderwijs op die wijk uitgewist zijn.

Doch in gedachten zullen velen denken "ER WAS EENS..."

PAUL HESTERS

FOTO: DE SLOPINGSWERKEN AAN DE SCHOOL ZIJN AL VER GEVORDERD.

STIL AFSCHIED

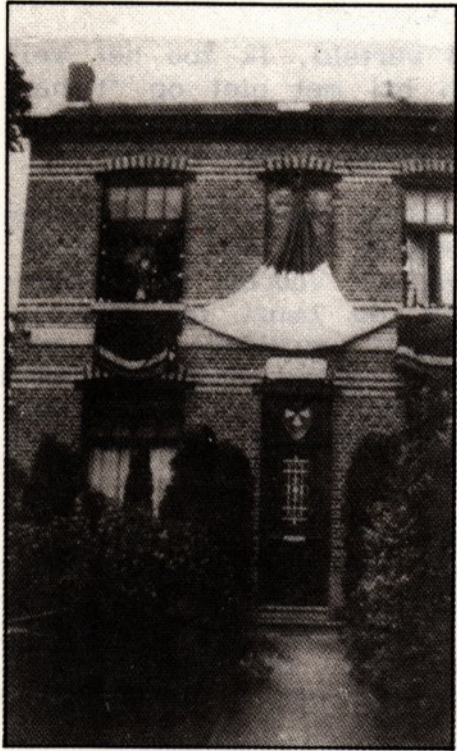
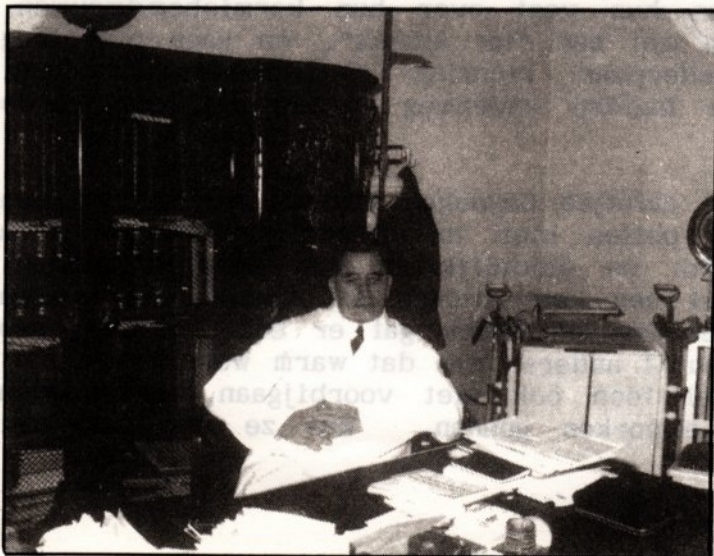

FOTO : Huis in Rechtstro waar dokter Hosten zijn praktijk begon

Op een kille grijze winterochtend de 31-12-1986 werd dokter Charles Hosten ten grave gedragen. Alles verliep in alle stilte. Voor velen onder ons was het een complete verrassing zijn overlijden te vernemen. Een goed huisdokter, een vertrouwensman in nood waarop men kon rekenen ging heen. Hij liet zich op 21 december 1937 inschrijven in de Wachtebeekse bevolkingsregisters als beloftevolle jonge arts, afkomstig uit het naburig Zaffelare. Hij bood zijn kennis en hulp aan waar het nodig was. Hij vestigde zich in het Rechtstro samen met zijn dienstmeid Martha Geers. In 1939 trad hij in het huwelijk te Gent met Georgette Lemeur. In 1942 werd hun enig kind en dochter geboren. In 1947 kocht het gezin Hosten het groot herenhuis van wed. notaris Van Damme in het dorp. Als trouwe huisarts zagen velen hem dagelijks in de weer, altijd dezelfde gang en dezelfde kalme taal. Alleen zijn bezorgdheid telde.

Al de rest van welke aard dan ook liet hij ter zijde. Op pensioenge-rechtigde leeftijd gekomen wilde hij nog steeds contact houden met zijn patienten en vrienden. Ook als zijn gezondheid het enigzins liet afweten was het wel plooiën, niet breken en terug rechtstaan. Het contact met de mens deed hem deugd. Nu kreeg hij meer tijd voor een babbeltje met zijn zieken. Dat kwam niet alleen aan de zieken maar ook aan hem ten goede. Elke week bezocht hij de Gentse klinieken waar hij de toestand van zijn zieke dorpsgenoten nauwlettend volgde. Stil en in zichzelf gekeerd doch voldaan voor wat het leven hem gebracht had, kwam hij onverwacht op 28 december 1986 in zijn woning te overlijden. Met als enige wens, alles zo sober mogelijk te houden bij zijn afscheid van het aardse.

PAUL HESTERS

FOTO : Dr. Hosten in zijn consultatieplaats

VIJNTJE NEYT

Had hij het mij zelf, in een lollige bui, niet verteld, ik zou het wellicht ook nooit geweten hebben. En aangezien hij met niet op 't hart gedrukt heeft het "onder ons" te houden en het aan niemand te vertellen, zal het wel geen kwaad kunnen dat ik deze anecdote vertel. Dus...

Livien Neyt, hier beter gekend als "Vijnte Neyt" (of sommigen zegden zelfs "Vijntje Nuyt", woonde daar ergens op de Walderdonk, aan de oude baan naar Zelzate, een goede boogscheut voorbij Walderdonkbrug. Daar had hij een winkeltje, waar heel de buurt bij Vrouwtje Gusta, van alles en nog wat kopen kon. Hijzelf verdiende goed zijn boterham in de fabriek van Paul Madou, beter gekend onder de naam van 'Zwartselkot'. Velen onder U, beste lezers, hebben hem zeker nog beter gekend dan ikzelf, temeer daar hij meerdere jaren op ons gemeentehuis gezeteld heeft als gemeenteraadslid.

Ik meen dat Vijntje eigenlijk een Winkelaar van geboorte was. In alle geval had hij op Terdonk, dat toen een dichtbevolkte wijk van Winkel was, menig familielid wonen. Daaronder was er een broer die zeer veel van "onze Vijn" hield, en geen gelegenheid liet voorbijgaan om broer eens een bezoek te brengen in WABEKE. En iedereen weet toch dat, jaren geleden, het beste moment daarvoor was : de jaarlijkse kermis.

Het is dan ook geen wonder dat hij dit niet wilde laten passeren en door dik en dun zou gekropen hebben om die occasie te kunnen meepikken. En 't is dan ook op één van die memorabele dagen (maar lang geleden, hoor) dat hij zijn fiets uit 't stalleke haalde, en op die maandagvoormiddag, goedgehumt, richting "onze Vijn" insloeg. Want voor moeder Gusta was kermisvolk ontvangen, eerst een goed maal voorschotelen, eens van de zelfgebakken vlaai laten genieten, en dan wat gezapig vertellen over alle nieuwsjes uit de laatste tijd. En daarom moest hij zeker zorgen dat hij goed op tijd, en voor het noenmaal op het appel bij broer en schoonzus verscheen.

Broers, als 't lang geleden is dat ze elkaar hebben weergezien, hebben mekaar altijd wat te vertellen, en zo kwam het dat ze, bij 't roken van een pijp of een sigaartje, de uurtjes in gezellig gekeuvel lieten voorbijgaan. Zodanig dat Gusta er op 't eind moest tussenkomen en die twee Neyts tot de orde moest roepen met de volgende woorden "Hewel, gaan jullie nu eens tot aan het dorp kuieren, anders heb je van de jare de hele kermis niet gezien." En ze moesten allebei bekennen dat ze gelijk had. Ze trokken hun vest over hun kermishemd mouwen, zetten hun hoed op hunkop, en met een "tot straks", we gaan niet lang wegzijn", verdween het broederpaar richting Wachtebeke-dorp. Dat was een heel eindeke, en ze hadden onderweg al de tijd om goede voornemens te maken.

Ze gingen daar niet te veel cafétjes bezoeken (zeiden ze), ze kwamen niet naar de kermis om grote potten bier te drinken (zeiden ze), en ze zeiden nogal veel meer. Tot ze eindelijk in het dorp belandden. Daar moesten ze toch wel eerst een keer binnen bij Victor, en er een potje gaan drinken. Vijn gaf er één en broer gaf er één. 't Liep zoe zalig en vrolijk binnen : hoe zou 't anders, met dat warm weer. Ze mochten de deur van Cyriel toch ook niet voorbijgaan, ze moesten die vent toch ook een paar exporkes gunnen. Wat ze dan ook met

deugddoende gretigheid deden en 't koele bierke door hun keelke lieten gorgelen. Er volgden daarna nog een paar kapellekes, maar daar zagen ze Pier of Pol, allemaal goede bekenden, en 't gebeurde wel eens dat er, door de waard, een schuimende pinte voor hun neus werd geschoven, eer ze goed wisten van wie ze wel kwam. Ze begonnen al alle twee, hoe aardig, de tafels en stoelen wat te zien schemeren en 't was Vijn die 't eerst de slimme woorden sprak : "Zeg, Broere, we hebben nu de kermisse gezien, zou je niet peinzen dat we maar een keer moesten opstappen ? We moeten zelf maar zien hoeverre dat we 't mogen trekken. En broere, die ook al lichte "meulekes" begon te zien, was daar subiet mee akkoord. Ze groetten alle goede bekenden en stapten vrolijk de straat op.

Langs het Rechstro, met alle twee een blozende kop, stapte 't vrolijk broederpaar, nog nagenietend, richting Walderdonk. Maar wie herinnert zich nog hoe het er daar toen uitzag, in 't Rechtstro ? Van juist voorbij de winkel van Fons Fermont (of was 't voor jou "voorbij Bertha Steel", wat overeen uitkomt) tot aan het huis van Ackerman (beter gekend als "de kasseilegger), wel, daar stond een hele rij dikke canadatronken. Die dienden als borstwering langsheen een serieuze beek die, gelukkig, 's zomers niet veel water te slikken kreeg. De naam van die beek moet voor vele, vele jaren "Rechtstro" geweest zijn : vandaar de naam die men later aan de aanpalende straat gegeven heeft. Wel, het is daar dat onze kermisvierders hun grootste lolle beleefden... Als het bier toch in de man is...Ze waren pas aan die eerste tronke gekomen, krijgt me daar die broere niet het zot in zijn bolle. "Ik benne moe, onze Vijn moet me dragen ". Vijn verschoot zich haast een bult. Stel je voor, en dat op klarelichte dag. 't Was natuurlijk maar een zatjesklucht, maar toch. Onze Vijn scheen almeteens een lumineus idee te krijgen. Hij toonde zich seffens bereid, liet klein broerke leerke staan op een knoest van die eerste tronk, en laadde heel 't geval op zijn brede rug. Dat moet een lollig gezicht geweest zijn : ze waren allebei in lengte niet te sterk bedeed, maar in de breedte hadden zij er niets meer bij te verlangen.

"Ju", zei broer en 't peerdeke vertrok. Maar die knol, spijs molenwiekjes in de kop, scheen goed te weten wat hij wilde. Aan die tweede reuzetronk gekomen werd het ros almeteens koppig, ging aan het deinzen en wou zijn vervelende last eens, met zijn centrum gravitatis, tegen dat brave stammeke deponeren. Maar Vijntje, Vijnte ! ... op een haartje die domme tronke gemist !... En heel dat aaneengeklodderde broederstel zwiepte achterwaarts, als een paar bloemzakken, die diepte in. Maar ons Heerke was met zijn dutsen. Wat een chance, er stond omzeggens geen water in de beek, alles was welig overgroeid met een massa waterplanten, en daarop kwamen die twee dikken body's tercht als op een veren matras. Nat waren ze niet en ze voelden algauw dat ze geen zware averij opgelopen hadden. Maar Vijntje zijn hoed was, door dat geklawier, onder het voetvolk terechtgekomen en die zag er erbarmelijk uit. Ze kropen elk langs een kant van de tronke naar boven, en 't eerste wat ze deden was in 't ronde kijken of er toch niemand was die hun acrobatie gezien had. Gelukkig, er was niemand te bespeuren. Ze wisten niet dat Dolf Van Laere, vanop zijn boomgaard in zijn vuistje stond te lachen als hij zag dat alles zonder kleerscheuren afgelopen was. Als op slag voelden ze zich een heel stuk

ontnuchterd : ze klopten eens over hun kleren, keken eens meewarig in elkaars gezicht en, als twee betrapte bengels zetten ze, schuldig-monkelend, hun triomftocht verder.

Hun thuiskomst mocht wel niet als triomfantelijk betiteld worden. Maar Gusta, die vlug zag welk vlees ze in de kuip had, verspilde daar geen woorden aan, zette gauw een kanne koffie en vulde ze allebei een volle kop van dat zwarte-zware brouwsel. En of 't vlug beterde. Hun ogen werden klaarder, ze gingen gauw aan 't keuvelen onder elkaar alsof er niks gebeurd 'n was, en Vijn zag, wat gegeneerd, dat zijn kaphoed al netjes te drogen stond. Ze waren algauw weer de oude. Ze praatten nog een kwartiertje over van -alles-wat, Broere bedankte wel honderd keren voor het goed onthaal en voor de leute die ze saam gedeeld hadden en zei dat het nu zijn tijd was om eens terug naar huis te bollen. Drie handen gaven een stevige "poot", er volgde een gemeend "wel thuis en de beste groeten", en iemand wipte op zijn vehikel. Aan Van Bambosts, aan de indraai van de straat, keek hij maar 't liefst niet om om nog eens met de hand te wuiven...je kan nooit weten. En stijf als een standbeeld op een fiets is hij, langsheen de Groenstraat, de Winkelse Smishoek en 't Knippegroentje, als een deftig burger, aan een gezellige en gezapige tred langzaam naar zijn bestemming gepedalearde. Ik denk wel dat hij, die zomeravond, vlug onder de dekens is gekropen en nog eens in stilte heeft genoten van die voorbije gitefratsen. Of misschien heeft hij wel gedroomd van de "sprong over" (of in) de Gaverebeek.

O. GALENS

Help

En of het geholpen heeft ! Onze hulpkreet van vorige keer heeft een onvoorstelbare reactie gehad. Reeds 1 uur na de postbedeling kwam er een telefoon binnen met de melding : "Ik heb die foto ook en mijn vader staat er op". Hierdoor kunnen wij met zekerheid de namen geven van 5 van de 6 personen op die foto.

Van links naar rechts : Van Hoecke van de Sluize, Van Hoecke Jozef, eigenlijke naam Van Hoecke Leopold, Colleman Alois, bijgenaamd Giete van de Sluize, Van de Voorde Petrus alias Petutere, David Kamiel en zittend Van De Voorde Leo ook genoemd Petottere.

Uw goede reactie zet ons aan verder te doen met de zelfde serie foto's Hier volgen terug twee groepsfoto's van opgeeste Wachtebekenaren in 14-18. De inlichtingen die wij van de foto kennen vindt U erbij vermeld.

Wat wij ook willen vragen is of er iemand is die nog een opgeeste kent, om even van die mensen hun verhaal te horen uit die tijd.

Dank bij voorbaat.

FOTO : Wat wij hier van weten is dat er een zekere Burinck uit de Molenhoek opstaat, verder niets !

FOTO : David Camiel, Noet Theophiel, Colman..., Bauwens Theophiel, Lippens Theophiel, Van de Voorde Petrus, Noet Arthur, Lecluse Theophiel, Van Hoecke Jozef.

DE STAAT VAN ONZE BEVOLKING

1ST KWARTAAL 1987

Van Den Brande Sean, Axelsvaardeken 53
Bruys Robin, Molenstraat 42
Pauwels Renko, Cornilstraat 22
De Smet Marlien, Ramonshoek 82
Van Der Cruyssen Kevin, Molenstraat 7
Vandorpe Kevin, Salvialaan 7
Braems Stefanie, Overslag 5
Gillis Melissa, Overslag 24
Vervaeet Stephanie, Dahlialaan 1
Anecaert Kevin, Salvialaan 16
Gerres Tony, Viertuitersten 4
Van Bambost Kenny, Overslag 16
Lorre Bert, Melkerijstraat 65
Vande Cotte Kevin, Lijsterstraat 20
Verhelst Ophelie, Overslagdijk 1

Eeckman Luc, Langelede 56 en Acquet Marleen, idem
De Smet Peter, Papdijk 16 en Dielman Brigitte, Rechtstro 4
Schepens Rudy, Langelede 149 en Van Audenaerde Nancy, St.Franc.dijk29
Genbrugge Eric, Kalve 67 en Hillaert Patricia, Kalve 20
De Smedt Peter, Moerbeke en Bauwens Sabine, Overslagdijk 44
Thienpondt Pascal, Lokeren en Dewyn Fania, Spoorwegstr. 28
Callaert Dirk, Evergem en D'Hooge Carine, Molenstr. 13

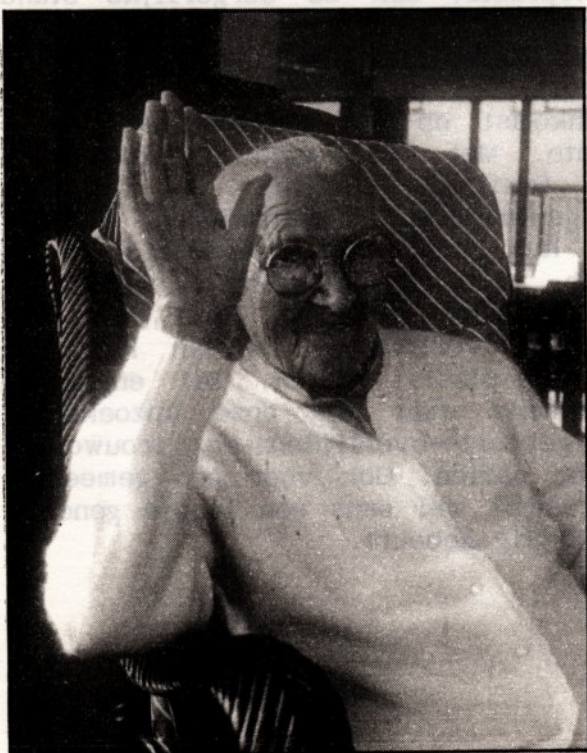
Van Megroot Joseph, Stationsstraat 61 (86J.)
Verplancke Maria, Langelede 46 (82J)
Van Hoecke Alfons, Meersstraat 31 (90J.)
De Mets Romanie, Godshuisstr. 4 (90J.)
De Rycke Emerentia, Godshuisstr. 13 (89J.)
Willems Lucienne, Meersstraat 31 (76J.)
De Bock Irma, Spoorwegstr. 1 (83J.)
De Bock Elza, Peene 5 (82J.)
Vanden Weghe Marie, Meersstraat 31 (77J.)
Plasschaert Marcel, Stationsstr. 104 (48J.)
De Buck Camilla, Godshuisstr. 13 (82J.)
De Backer Magdalena, Meersstr. 31 (86J.)

Bevolkingscijfer dd 31.03.87 : 7.014
Inwendige mutaties : 60 personen
Aankomsten : 61 personen
Vertrekken : 64 personen

MAGISCHE HONDERD

In ons driemaandelijks tijdschrift nummer 4 november 1981, schreven wij met koeien van letters : KANDIDAAT 100 JARIGE OP DE OVERSLAG (ZEELAND). Wij zouden de eerste zijn om dit te melden. Spijtig genoeg worden de prijzen maar gedeeld als men de aankomstlijn voorbij is. Onze stunt lukte niet ! Alfons Van Laere lichtte ons voetje, alhoewel hij het anders zou gewild hebben. Hij overleed voor zijn verjaardag. Ditmaal hebben wij gewacht en de tijd zijn gang laten gaan, men kan er toch niets aan veranderen. Eens zal het ons toch lukken een 100-jarige op onze gemeente te mogen vieren. Het wordt tegenwoordig een gewoonte en zeker te St.Kruis.Winkel waar niet minder dan 3 eeuwelingen verpozen. Op 22 maart jl. was het zover : een 100-jarige die rust zoekt op onze gemeente in het plaatselijke Moervaartheem. De optimale verzorging zal zeker wel een stimulans geweest zijn om er jaar na jaar bij te voegen tot 100 en meer. Alhoewel zij 97 jaar te Moerbeke-Waas doorbracht, verkoos zij toch de betere geur van de Moervaart op te zoeken in het naburige Wachtebeke. Wij geven nu een klein curriculum vitae van onze eeuw-dame.

Marie Augusta Van Doorselaer werd geboren te Moerbeke-Waas op 22 maart 1887 als dochter van August en Blondina Poppe. Zij groeide samen op tussen haar drie broers en twee zusters. Op 39-jarige leeftijd trad zij in het huwelijk met Hendrik Lion, geboren in Wallonie en gebroken Vlaams sprekende. Voor hun beiden werd een kinderloos huwelijk geprogrammeerd, terwijl zij woonden op de Spelonckvaart nr. 61 te Moerbeke-Waas. Zij hield een kruidenierswinkeltje draaiende terwijl hij met een ezelgespan een klein boerderijtje runde. In 1950 overleed haar man. Nog 10 jaar lang hield zij haar winkeltje open. Onopgemerkt werd onze dame ouder zonder dat iemand het besepte. Zo kwam zij op 2 februari 1984 als eerste inwonerster in het nieuwgebouwde Moervaartheem terecht. Hierdoor kwamen wij in Wachtebeke op 22 maart 1987 aan onze eeuweling. De viering verliep in alle stilte en sereniteit. Marie of Maria, hoe men U ook noemt, doe zo verder nog vele jaren en een goede gezondheid...

PAUL HESTERS

Wie waren uw voorouders?

GENEALOGIE

Genealogie in 24 schriftelijke lessen.
Een cursus van PBNA.

In het voorgaande deel hebben wij de trouw-geboorte- en overlijdingsregisters nader bestudeerd. Op het gemeentehuis zijn er nog andere registers waarin wij ons zelf en onze voorouders kunnen terug vinden. Eén van die registers zijn de bevolkingsboeken. Zij zijn zeer nuttig, maar niet altijd betrouwbaar betreffende de gegevens.

In deze bronnen worden de inwoners van de gemeente gerangschikt naar woonplaats en dit per straat of wijk, ingedeeld in verschillende boeken.

Zij werden om de 10 jaar vernieuwd. Dit zal waarschijnlijk niet meer gebeuren daar men is overgeschakeld op computer. Hierdoor kunnen

veranderingen en mutaties binnen en buiten de gemeente in enkele seconden verwerkt worden.

Wat vinden wij zoal in deze registers ?

Normaal gezien is er een alfabetische lijst van alle inwoners van onze gemeente bij iedere reeks registers van tien jaar.

In deze register zoekt men eerst de naam waarvan men de gegevens wenst. Men moet er rekening mee houden dat er meer dan één persoon dezelfde naam kan hebben. Na de naam vindt men het nummer van het boek en dit van de bladzijde uit dit boek waarop eventueel die naam terug te vinden is.

Op die bladzijde treft men vooreerst de naam van de straat of de wijk samen met het nummer van het woonhuis. Mocht er ondertussen een nieuwe nummering hebben plaats gehad dan is deze ook vermeld. Aangezien de hernummering meestal om de tien jaar gebeurt mag men bij een controle in een volgende reeks registers niet afgaan op de nummering van de huizen. Men kan zich wel baseren op bepaalde huizen of gebouwen die sinds jaren onveranderd zijn gebleven zoals het gemeentehuis, klooster, schoolhuis, molenaarshuizen, enz...

Op de linkse bladzijde vindt men de inwoners van het huis met naam en voornaam, geboortedatum en geboorteplaats, ook de burgerlijke stand zijnde gehuwd of ongehuwd, jongman enz... ook het beroep is aangeduid, zijnde eventueel gezinshoofd, echtgenote, kind, kleinkind, knecht, dienstmeid enz... Op de rechter bladzijde vat men de andere gegevens samen zoals overlijdensdatum en plaats, aankomst op de gemeente en plaats van herkomst, vertrek uit de gemeente. Met deze gegevens komt men soms een heel eind verder in onze familiegeschiedenis. Zo kan men opzoeken waar de voorouders hebben gewerkt als dienstmeid of knecht. Veel van onze grootmoeders waren in hun jonge tijd dienstmeid in de stad. Zo kan men terugvinden bij wie, door inlichtingen te winnen in die gemeente waarin zij als dienstmeid hebben gewerkt. Vindt men geen plaats of datum terug naar waar iemand vertrokken is dan kan men misschien wel zijn overlijdensdatum en plaats vinden. Dit enkel in het geval hij geboren is in de gemeente waar wij onze opzoekingen doen. Willen wij zeker zijn van geboorte-overlijdens-en trouwdata, dan moeten wij altijd de officiële akten nazien. Ook voor een gemeentebdiende zijn alle dagen niet gelijk en wordt wel eens een loopje genomen met de waarheid, alhoewel dit niet vrijwillig gebeurt.

11
41
73

M. Or.

2.863-2.606

1873

Formule de congé définitif :

- a. Pour les miliciens ou remplaçants du contingent actif de 1869 et des classes postérieures;
- b. Pour les substituants du contingent actif des classes de 1869 et de 1870;
- c. Pour les miliciens ou remplaçants de la réserve appartenant aux classes de 1870, 1871, 1872 et 1873;
- d. Pour les volontaires, les retardataires du contingent actif et les réfractaires entrés au service après le 1er avril 1869;
- e. Pour les retardataires de la réserve entrés au service après le 1er avril 1870;
- f. Pour les substituants compris dans le contingent de réserve de la levée de 1870.

Modèle n° 58,
annexé à l'arrêté royal
du 25 oct. 1873.

ARMÉE BELGE.

CONGÉ

DÉFINITIF.

En vertu d'une autorisation du Ministre de la Guerre, en date du 15 Septembre 1873,
 7e direction, N° 1374, le soussigné Tutman,
 commandant le Régiment des Grenadiers, accorde congé définitif
 au sieur Meesters Alphonse
 fils de Jean et de Therese Collette, né le 19 Septembre 1853,
 à Wachtelste, province de Flandre Orientale, taille d'un mètre
1.92 millimètres, visage long, front rand, yeux bleus,
 nez faible, bouche moyenne, menton rand, cheveux noirs, sourcils noirs,
 signes particuliers , et ce (1) pour expiration de service.
 Le sieur Meesters Colibataire, immatriculé sous le n° 28114 a servi en dernier lieu
 en qualité de Soldat a reçu le Certificat de bonne conduite.

Lorsque l'homme appartient au contingent actif :

Il ^{n'a point été} ~~a été~~ absent du corps pendant plus de neuf mois, dans le cours des deux premières années à dater de l'appel sous les drapeaux (ou) de la mise en activité de service.

Lorsque l'homme appartient au contingent de la réserve :

Il ^{n'a point été} ~~a été~~ absent du corps pendant plus d'un mois dans le cours de la première année, à dater de l'appel sous les drapeaux (ou) de la mise en activité de service.

ÉTAT DE SERVICES.

CAMPAGNES; BLESSURES ET ACTIONS D'ÉCLAT.

Susnommé Commune militaire de la levée de 1853,
 province de Flandre Orientale, Commune de
Wachtelste, N° Carton, n° 41 le 1 Juin 1853
 Arrivé au Corps le 10 Juin 1853
 Congédié pour expiration de service le 1er Oct.
64 1873.

Homme civil: Louvain, 10 mai, 25 Juin

Il a été décompté avec le susnommé conformément aux règlements. La valeur de ses effets a été portée à son avoir et il lui a été payé la somme de _____ qu'il déclare avoir reçue.

Toutes les autorités civiles et militaires sont invitées à le laisser passer et à lui donner aide et protection en cas de besoin.

Fait à Bruxelles, le 1er Octobre 1873

(SIGNATURE DU CONGÉDIÉ)

LE COMMANDANT

Tutman

Le dit Meesters, nommé à l'armée, 342

Bruxelles. — Imp. E. Guyot.

(1) Indiquer le motif du congé.

(2) Scieu du corps.

N. B. Ne sont pas considérés comme absents du corps, les hommes auxquels des congés sont accordés pour cause de blessures ou de maladies infortuites, ni ceux auxquels des congés sont accordés par la loi ou par mesure générale. — On ne tiendra pas compte des absences antérieures au 1er juillet 1870, date de la mise à exécution de la loi du 3 juin de la même année.

Wat nu onze gemeente betreft, dateert het eerste bevolkingsregister van 1928 met gegevens tot 1948. Een zeer nuttig boek, aangezien het de beginperiode is van het opstellen van die registers. Bij dit register hoort geen alfabetische lijst.

De volgende boeken sluiten aan op het eerste 1856, 1870, 1880, 1890 1900 enz... Voor het inzien van deze registers spreekt men best eerst af met de bediende van het bureel "bevolking" op onze gemeente. De registers moeten normaal gezien meer dan 100 jaar oud zijn om geraadpleegd te worden. Tot hier dan een korte uitleg over de bevolkingsregisters.

Nog andere bronnen zijn deze van de militie. Ik mag er U wel aan herinneren dat deze voorlopig niet ter inzage zijn, omdat zij nog moeten geklasseerd worden, wel te verstaan de registers van voor 1914, de periode waarin nog geloot werd om wel of niet soldaat te moeten worden.

Volgende gegevens kan men vinden : de klasse waarin men was ingedeeld, lotnummer, lengte, beschrijving van het gezicht zoals haar, kin, neus, ogen, voorhoofd, wenkbrouwen, enz... Zo kan men een robotfoto samenstellen van zijn voorouder. Ook de reden van eventuele afkeuring of uitstel kan men vinden.

Ook als uw voorvader zich vrij geloot heeft en deze gunst heeft ten gelde gemaakt, staat vermeld. Het bedrag van deze transactie is om begrijpelijke wijze niet vermeld.

Als men in dienst was geweest kreeg men na 10 jaar een brief van "Conge Definitief", waarin nog eens extra alle gegevens staan vermeld, nl. of hij gekwetst is geweest, welke veldtochten hij heeft meege maakt, waarbij hij was ingedeeld en hoeveel effectieve dienst hij heeft gedaan. Nogmaals dient gezegd dat deze registers op onze gemeente nog niet ter inzage zijn, voor eventuele inlichtingen kan men zich steeds wenden tot de schrijver van dit artikel.

Op gemeentelijk vlak zijn wij betreffende burgerlijke gegevens uitgeput. De gegevens over kadaster en bedrijven verschuiven wij naar één van onze volgende artikels.

De volgende maal handelen wij over het notaris archief. Ook niet te versmaden maar niet altijd gemakkelijk te bereiken, voor het oudste gedeelte zijnde meer dan 100 jaar, moeten wij ons verplaatsen naar Gent in het Rijksarchief.

PAUL HESTERS

MEDEDELING VOOR GENEALOGEN

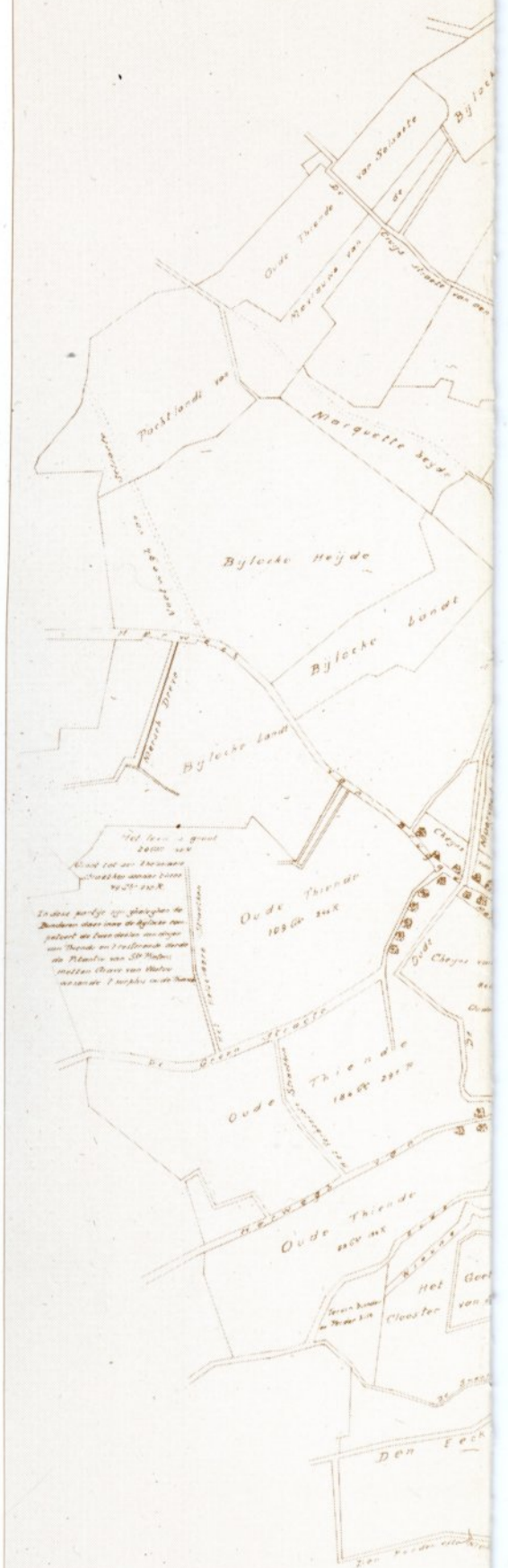
Zopas verschenen de "STATEN VAN GOED VAN HET AMBACHT MALDEGEM" deel X-XI en XII door Wilfried Steegers. Deze publikatie kost 550 fr. plus 60 fr. voor de verzendingskosten.

Dit bedrag kan gestort worden op het rekeningnummer 390-0162547- 30 van Mevr. Kelderman, Koggestraat 15 te 9000 Gent

Driemaandelijks mededelingsblad van de
Heemkundige Kring «Oud Wachtebeke»

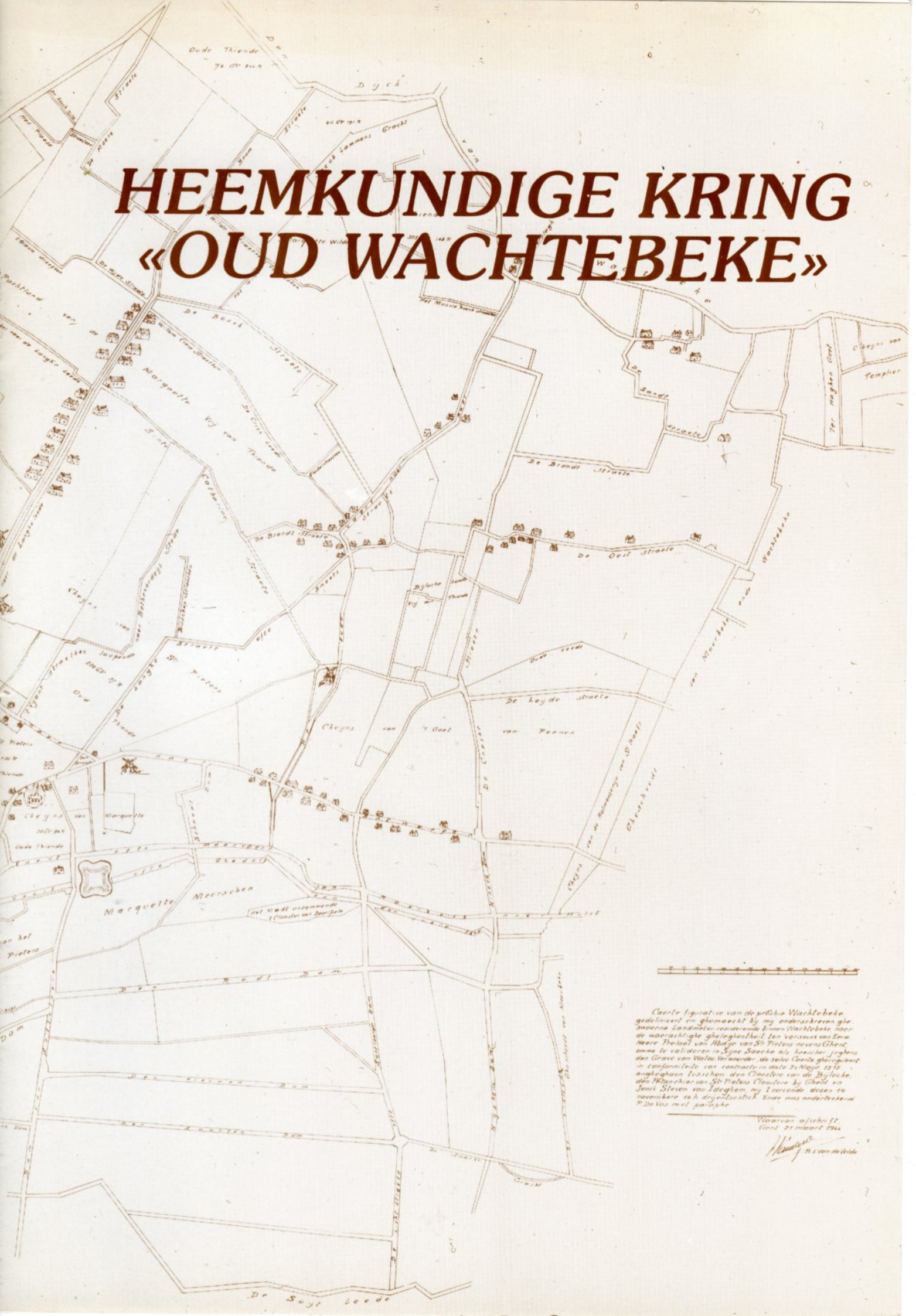
14de Jaargang 1987

Verantwoordelijk uitgever :
Paul HESTERS
Stationsstraat 165
9070 Wachtebeke

HEEMKUNDIGE KRING

«OUD WACHTEBEKE»

Carte figurative van de parochie Wachtebeke
 gedelineert en gemaect by my onderschreeven ghe-
 noemde Landmeter retdwende binnen Wachtebeke naar
 de waerachtige ghelegenheden ten verzoeken van Ewre
 heere Bisschop van Blijss van St. Pieters nevens Ghed-
 enne te valieren in Sijne Saecke als Aencien jnghe-
 den Grave van Wafou Verweerde de selve Carte ghegheven
 in conformiteit van contracte in date 24 May 1215
 aengheghen tuschen den Clauwere van de Bylcke
 als Bisschop van St. Pieters Clauwere by Ghed en
 Jozef Steen van Ieghem my Icartende desen 24
 november 1842 dryenbestick Enke was onderfeteem
 P. De Vos met parochie

Waarvan afschrift
 Giedt 21 maart 1864
H. van der Vliet
 H. van der Vliet

Driemaandelijks mededelingsblad van de Heemkundige Kring "OUD-WACHTEBEKE"

14de Jaargang 3de kwartaal 1987

Elke auteur is verantwoordelijk voor zijn bijdragen.

Verantwoordelijke uitgever :

PAUL HESTERS, Stationsstraat 165, 9070 WACHTEBEKE

AMBACHTELIJK WEEKEND IN HET LAND VAN WAAS

De tiende SAFARKENSMARKT is nog niet uit de kleren of uit de maag en er kondigt zich reeds een ander evenement aan dat wijst op ons rijk ambachtelijk verleden. Voor de eerste maal is Wachtebeke aangezocht mee te werken aan het 8st ambachtelijk weekend in het Land van Waas.

Dit is het voordeel te wonen in een niemandsland gelegen tussen het Land van Waas en het Meetjesland. Op die manier kunnen wij meewerken aan festiviteiten die plaatsgrijpen in beide gewesten.

Op zaterdag 22 en zondag 23 augustus dit jaar werken meer dan 70 ambachtslui mee aan het open-deur-weekend. Hun atelierdeuren staan open voor alle geïnteresseerde bezoekers van 13 tot 19u. op zaterdag en van 10 tot 19u. op zondag. De toegang is volledig gratis.

Toeristen en andere belangstellenden bezoeken jaarlijks het Land van Waas en krijgen de kans een kijkje te nemen in de ateliers, waar op een ambachtelijke wijze wordt gedemonstreerd hoe vaardige handen iets moois kunnen maken.

Verschillende ambachtslieden bieden hun bezoekers vrijblijvend de gelegenheid om met een hapje of een drankje het bezoek af te ronden. Een aantal restaurants doen een exclusief aanbod gedurende dit weekend, en de gewestelijke V.V.V.Land van Waas creëert te Sint Niklaas een ontmoetingsplaats, waar de mogelijkheid bestaat tot het gebruiken van streekbieren en streekgerechten.

Het hele gebeuren wordt overgoten met volksmuziek.

Er zijn 5 routes voorzien :

1. een wandelroute in Sint Niklaas
2. route 1 over een afstand van 65 km ten noorden van Sint Niklaas
3. route 2 over een afstand van 60 km rond de streek van Kieldrecht
4. route 3 over een afstand van 75 km rondom Lokeren
5. route 4 over een afstand van 85 km, met als centraal punt Moerbeke-Waas. In deze laatste route is onze gemeente opgenomen.

Wat gebeurt er nu op onze gemeente ?

Daar wij laattijdig de aanvraag om mee te werken kregen hebben wij voor ieders gemak dit gebeuren gecentraliseerd rondom DAVIDSMEULN. Bertha Creve zal daan andermaal demonstreren hoe men ambachtelijk spint, zij beoefent dit ambacht reeds vanaf haar 16de jaar. Er zal eveneens een heuse klompenstand te zien zijn waar onze lokale klompenmaker Albert Blendeman deskundige uitleg zal verschaffen aan al wie het horen wil en er tevens de daad bij het woord voegen. Ook kan men er alle informatie betreffende "HET KLOMPENBOEK" uitgegeven als jaarboek van

onze vereniging, bekomen. Er zullen zelfs klompenmakers machines te zien zijn zodat U zich een beeld kan vormen hoe een mechanische klompenmakerij er uitzag. In Davidsmeuln zelf kunt U een verscheidenheid van oud landbouwalaam bewonderen.

In het kader van de maalderij zijn er miniatuurmolens te bewonderen gemaakt door Guido Hesters. De drukpers die op de Safarkensmarkt de pentekeningen van meester Galens heeft vereeuwigd kan je daar weer in werking zien. De produkten van deze pers zijn daar ook verkrijgbaar.

Om al deze zaken aan elkaar te verbinden kan je dan nog terecht voor een biertje, een frisdrankje en wil je het dan nog wat beter binden dan zijn daar de echte onvervalste Wachtebeekse vlaaien ook van de partij.

Bij goed weer is dat alles buiten te doen op de laatste overblijfselen van de Wachtebeekse kinderkopkens die het molenhof sieren.

Mochten de weergoden ons parten spelen dan gaat alles door binnenin de maalderij en de gebouwen eromheen. Mensen die nog een gezellige babbel willen over de tijd van toen, daar valt wat te beleven.

Wie kent Nest nog, de akteur uit een van onze films uit de oude doos? Wel, om die te zien moeten wij datzelfde weekend naar Molenhoek nr. 11 en daar zal hij het mandenmakersvak beoefenen, al dan niet met een trappist erbij, want het schijnt dat men daar "nen drogen lever" van krijgt.

Tot hier een korte beschrijving van wat er staat te gebeuren op 22 en 23 augustus te Wachtebeke. Voor meer informatie over dit gangse gebeuren verwijzen wij naar de verschillende V.V.V. kantoren hieronder vermeld.

- * Toeristisch infokantoor, Grote Markt 45 2700 Sint Niklaas tel. 03/777.27.04
- * V.V.V.Beveren, Kerkstraat 3 2788 Vrasene tel.03/775.70.29
- * Gemeentehuis, Dienst Cultuur, 2750 Beverenen, tel. 03/775.28.61
- * V.V.V.Lokeren, Torenstraat 1 9100 Lokeren tel.091/48.28.05
- * V.V.V.Temse, Gemeentehuis, 2690 Temse Tel. 03/771.09.41
- * Gemeentehuis, Vierschaar 1, 9170 Waasmunster tel. 052/46.00.11

Daar kunt U de brochure met alle deelnemende ambachtslui en restaurants bekomen tegen de prijs van 50 Bfr. Deze gids is 100 blz. dik.

Paul Hesters

Ons steentje voor het "JAAR VAN HET MILIEU"

DE EENZAME LEEUWERIK

Een boerke, dat de lucht bekeek,
Zag daar een leeuw'rik, maar het bleek
dat 't vogelke daar, gans alleen,
zich rept door de wolken heen
en, eenzaam, zijn gebeekes bad :
"och, Jeeske-Jeeske-geef-me wat".

"Leeuwerke", zei de man, "je zweeft
alsof jij daar alleen maar leeft
en hoog en blij in blauwe lucht,
al kringskes makend in je vlucht.
Waar zijn je broers uit vroeger tijd
die tierelierden wijd en zijd ?"

De vogel dook de wolken uit
en nam het woord vanop een kluit.
"Och, vraag 't eens aan de nachtegaal,
aan koekoek, of aan wielewaal,
aan zwaluw die, in stal en schuur,
misschien nog huist aan balk of muur.

Of vraag het eens in bos en land,
bij beekjesboord en waterkant,
aan de een'ge puit die daar nog wipt
en ... kwakend op je schoenen stript ;
zij zullen 't je wel doen verstaan
waarom wij al ten onder gaan.

Maar, eer ik weer naar boven ga
laat ik je, mens, een boodschap na :
- Kijk eens in 't rond en oordeel zelf ;
het is geen vijf-, maar twee voor elf- !
Dra ben jij maar op je gemak
gegespt in astronautenpak.

Wij, vogeltjes, zijn aan 't vergaan.
STOP, MENS DOM, JIJ BOLT ACHTERAAN ;
jij, met je gif en al de rest,
die water, lucht en land verpest :
ja, wereld, jij, die 't zelf niet ziet
en, blind, ... je eigen doods-klok giet".

O.GALENS
5 maart 1987

SPAREN BIJ DE A.S.L.K. TE WACHTEBEKE

Onlangs werd ons documentatiecentrum in wording verrijkt met een serie registers die voor familievorsers zeer belangrijk lijken te zijn.

Deze registers werden aan de Heemkundige Kring "Oud-Wachtebeke" geschonken door ons medelid de heer Eddy De Smedt. Hiervoor onze hartelijke dank.

Deze registers bevatten de aanvragen van particuliere personen en verenigingen tot het verkrijgen van een spaarboekje bij de A.S.L.K. Naast de datum van aanvraag en een volgnummer werden de volgende gegevens genoteerd :

- Naam en voornaam, eventueel gevolgd door de naam van de vader, echtgenoot, enz.
- Plaats en datum van geboorte
- Adres
- Beroep
- Handtekening, eventueel de vermelding "Ongeletterd"

Het register met de oudste aanvragen (8.10.1884 tot 23.12.1903) is een duplicaat, vermoedelijk overgeschreven rond 1930. Daar dit register veel hiaten vertoont is er geen rekening mee gehouden bij het verder onderzoek. De oudste aanvraag tot het verkrijgen van een spaarboekje dateert van 8.10.1884. Het werd geopend op naam van de toen zesjarige Aimé De Pauw, toekomstig bloemist wonend te Wachtebeke, Dorp.

Vanaf 29.12.1903 beschikken we over de originele stamboeken. Tot 28.12.1949 zouden er in het postkantoor van Wachtebeke zo maar eventjes 7288 spaarboekjes uitgereikt worden waarvan 6940 aan inwoners van Wachtebeke.

	1904 1909	1910 1914	1915 1918	1919 1924	1925 1929	1930 1934	1935 1939	1940 1944	1945 1949	TOTAAL	%
Mannen	477	327	---	640	463	444	351	341	423	3466	49,9
Vrouwen	516	382	---	649	404	418	387	341	353	3450	49,7
Verenigingen	3	1	---	9	0	2	3	1	5	24	0,4
TOTAAL	996	710	---	1298	867	864	741	683	781	6940	100

TAB.1 : VERDELING SPAARBOEKJES PER GESLACHT.

	1904 1909	1910 1914	1915 1918	1919 1924	1925 1929	1930 1934	1935 1939	1940 1944	1945 1949	TOTAAL	%
Kinderen -5j.	28	13	---	159	87	108	94	35	68	592	8,6
Schoolkinderen	530	341	---	748	476	454	392	459	311	3711	53,6
Volwassenen	435	355	---	382	304	300	252	188	397	2613	37,8
TOTAAL	993	709	---	1289	867	862	738	682	776	6916	100

TAB.2 : VERDELING SPAARBOEKJES PER LEEFTIJDGROEP

Tot omstreeks juni 1905 waren de inwoners van Sint Kruis Winkel ook aangewezen op het postkantoor van Wachtebeke. Tijdens de periode jan 1904 - juni 1905 werden er 79 of 31 % van de 255 spaarboekjes uitgereikt aan inwoners van Sint Kruis Winkel.

De overige spaarboekjes uitgereikt aan niet Wachtebekenaren stonden bijna allen op naam van kinderen uit onze buurgemeenten (Zelzate, Overslag-Zeeland, Moerbeke, Zaffelare, Mendonk, Sint Kruis Winkel) die te Wachtebeke school liepen en er in het kader van het schoolsparen een spaarboekje geopend hadden.

Een verdere studie bracht zeer interessante gegevens naar voor zoals

1. Spaargedrag tijdens de oorlog
2. Evolutie analfabetisme
3. Schoolsparen
4. Verenigingen
5. Portret Wachtebeekse spaarder

1. SPAARGEDRAG TIJDENS DE OORLOG

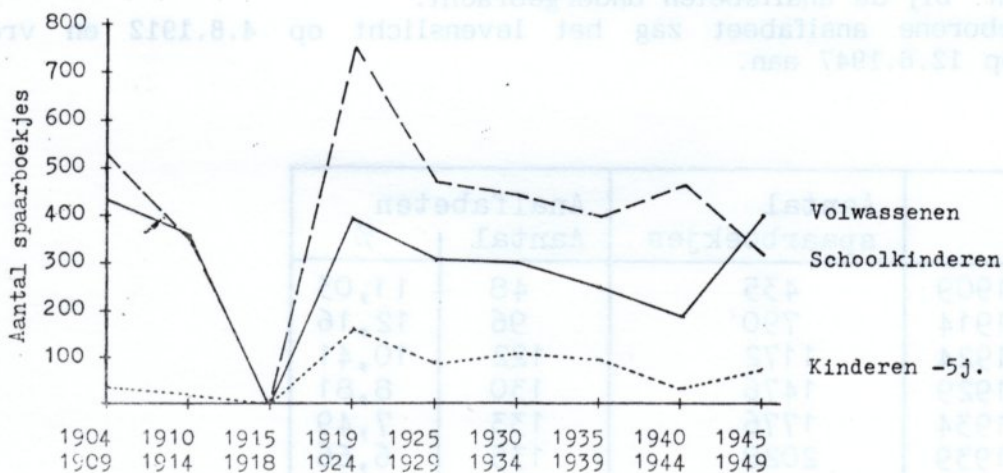

FIG.3 : VERDELING SPAARBOEKJES PER LEEFTIJDGROEP

W.O.I

Tussen 2.8.1914 en 21.1.1919 werden er in het postkantoor van Wachtebeke geen spaarboekjes uitgereikt. De inhaalbeweging na de oorlog is bij de schoolgaande jeugd veel sterker dan bij de volwassenen.

W.O.II.

Tijdens de periode 1940-1944 zet zich bij de volwassenen de dalende trend van het aantal aanvragen verder. Na de oorlog krijgen we een verdubbeling van het aantal aanvragen. Bij de schoolgaande jeugd doet zich het omgekeerde voor. Hier zien we een lichte stijging tijdens de oorlogsjaren, gevolgd door een spectaculaire daling tijdens de periode 1945-1949. Verder onderzoek zal moeten uitwijzen wat hiervan de oorzaken waren. Hierbij denken wij aan de nawerking (geboortedaling ?) van de economische crisissen van 1933.

2. EVOLUTIE ANALFABETISME

Uit allerlei bronnen zoals parochieregisters, burgerlijke stand, militielijsten e.a. blijkt dat de alfabetisering zeer sterk achteruitging en dit tot het midden van de 19de eeuw.

De landbouw- en textielcrisissen in het begin van de 19de eeuw hebben lang hun sporen nagelaten, zowel op materieel als op geestelijk vlak moest men een stap terug zetten. Arbeidersgezinnen waren vaak gedwongen hun kinderen uit werken te sturen om het schamel gezinsbudget in evenwicht te houden. Enkel tijdens de wintermaanden konden de kinderen min of meer de lessen regelmatig bijwonen.

De opkomende industrie die een betere scholing van zijn arbeiders eiste zou met behulp van de overheid voor een betere scholing zorgen. Zo steeg het aantal kinderen dat kon lezen en schrijven voortdurend : 59 % in 1866 ; 69 % in 1880 : 73 % in 1890 ; 80 % in 1900 tot 86 % in 1910. (B.R.T.uitgave : Geschiedenis van de kleine man).

De wet op de leerplicht werd pas aan de vooravond van W.O.I. aangenomen en na de oorlog ten uitvoer gebracht. Wanneer we het landelijk gemiddelde van 14 % analfabeten in 1910 vergelijken met de cijfers die we in Wachtebeke terugvinden, blijkt onze gemeente het niet zo slecht te hebben gedaan.

In deze tabel zijn ook de personen met de aantekening "kan enkel handteken plaatsen" bij de analfabeten ondergebracht.

De laatst geborene analfabeet zag het levenslicht op 4.8.1912 en vroeg zijn boekje op 12.6.1947 aan.

	Aantal spaarboekjes	Analfabeten	
		Aantal	%
1904 - 1909	435	48	11,03
1904 - 1914	790	96	12,16
1904 - 1924	1172	122	10,41
1904 - 1929	1476	130	8,81
1904 - 1934	1776	133	7,49
1904 - 1939	2028	135	6,66
1904 - 1944	2216	135	6,09
1904 - 1949	2613	141	5,40

TAB.4 : EVOLUTIE ANALFABETISME PERIODE 1904-1949

3. SCHOOLSPAREN

Tot het begin van W.O.I. werd 95 % van de spaarboekjes bij onze jeugd geopend in het kader van het schoolsparen. Na W.O.I. gingen steeds meer ouders een spaarboekje openen voor hun kinderen. 20 % van de kinderen had nu een spaarboekje voor ze school begonnen te lopen.

In de periode 1904-1949 werden er 3711 spaarboekjes geopend in het kader van het schoolsparen, daarvan waren er 1928 of 52 % op naam van meisjes en 1783 of 48 % op naam van jongens.

WACHTEBEKE 1944 10-11-1944	Modelhandtekening	WACHTEBEKE
Gemeente jongensschool	1044.577	A. Kwaak
Gemeente meisjes school	1044.590	M. P. L. K.
Gemeente de school	1044.599	A. J. B.
Gemeente de school	1044.590	A. J. B.
Jongens school	1044.589	A. J. B.
Meisjes school	1044.592	A. J. B.
Overdragen		

FIG.5 : HANDTEKENINGEN ONDERWIJZEND PERSONEEL BELAST MET HET SCHOOLSPAREN (1944)

(wordt vervolgd)

WERNER DE CONINCK

WAT IS ONZE WERELD TOCH KLEIN !

In het begin van de dertiger jaren werd geheel ons landeke plotseling, nee, niet opgeschrikt, maar toch verrast door een groot nieuws dat in alle bladen geblokletterd stond en door de radio werd uitgebazuind. In een dorpje, ergens verloren in onze Ardennen, zou Onze Lieve Vrouw verschenen zijn aan enkele kinderen. In het kleine Beauraing, voor ons toen een onbekend oord, was de Heilige Maagd een boodschap komen brengen aan de eenvoudige broerkes en zusterkes Voisin en Degeimbre, die dar in dat vergeten gemeenteke woonden.

Dat was voor iedereen een tijding die met zeer verschillende gevoelens werd ontvangen. Ongelovigen namen het voor wat ze 't waard achtten, trokken eens de schouders op en lieten de zaak zoals ze was. Diepen te-diepgelovigen wisten niet waar ze 't hadden en dankten de hemel om dat hoogstaand gebeuren. Maar de meesten die eens koel over de zaak oordeelden, de meeste priesters inbegrepen, waren niet zo vlot overtuigd van heel die historie en wachtten liever de verdere gebeurtenissen af. Zulke tijdingen reiken te hoog om zich maar klakkeloos mee te laten tronen door wat misschien niets anders was dan onschuldige kinderfantasie. Voor zulke dingen zeker geen overhaasting. Maar een tijdje later werd de zaak opgeschroefd door een volwassene, die over heel die boodschap veel meer wist (zo zei hij toch) en aan iedereen datum en plaats wist te melden waarop Maria weer zou verschijnen om aan heel de menigte een hemelse boodschap mee te delen. Voor velen veranderde daar toch iets. Zij die dat kinderverhaaltje toch voor onmogelijk hielden kregen nu toch twijfels in de kop en begonnen, begrijpelijk, andere zaken te vermoeden.

En toch, naarmate die vooropgezette datum naderde, waren er t' allenkante mensen, van alle slag en soort, die daar wel eens getuige zouden willen van zijn...je weet toch nooit.

En zo gebeurde het dat, bij 't naderen van die bewuste dag, op zeer vele plaatsen in ons land, ook in Wachtebeke, autobusreizen werden gepland om aan iedereen de gelegenheid te geven getuige te zijn van die verwachte gebeurtenissen. En 't werd een succes.

Op die dag was het dorpje veel te klein om al die bezoekers te ontvangen (Ik noem ze geen pelgrims, want de meeten deden het niet uit grote devotie). In die dagen reisden de mensen niet zoveel als nu, en voor velen was een uitstapje naar de Ardennen, in de dagelijkse sleur, toch eens te meenemen waard. Stel je dus geen autocar voor vol "rozenkransende" mensen, neen, het was eerder een groep met een zere twijfel in 't hart over wat er daar die dag misschien toch wel zou kunnen gebeuren.

Het was rond het middaguur als we op onze bestemming aankwamen, en toch zag het er al zwart van het volk in alle straatjes. Velen hadden hun knapzak mee, maar toch was er daar, wonder genoeg, tamelijk gemakkelijk aan broodjes en drank te geraken.

Vroeg in de namiddag kwam er reeds beweging in de massa, die nog geweldig aandikte naarmate de uren vorderden : het was een zee van volk die haar eigen voorstuwde in de richting van de plaats waar, naar gezegd werd, de beloofde verschijning zou plaatshebben.

We gerochten daar, in die duizendkoppige massa, langs een smal verhard weggetje, tot aan een viadukt, omgroeid en omwoekerd door een weelde van allerlei heesters, boom-en struikgewas, maar dat was ook wel alles wat we daar, na lang geduldig wachten, te zien hebben gekregen. Onze Lieve Vrouw verscheen die dag niet op de bepaalde afspraak en, Come Tilman, (de grote bezieler van die volkstoeloop), hebben we daar ook niet bemerkt. En toch, wij waren er niet door teleurgesteld : veel zware evenementen hadden we eigenlijk niet verwacht.

Maar : 't was er mooi rondom dat viadukt : armoedig-schilderachtig schoon. Ik zie daar nog, naast mij, iets wat vroeger een riant hoeveke kan geweest zijn. Maar nu stonden er nog enkel een paar vergane muurkes met een verhakkeld deuopeninkske, met daarrond een vijftal dingen die vroeger fruitbomen moeten geweest zijn. En tussen straat en bouwval stonden nog de resten van een vroegere haag : enkele opgeschoten verwilderde struiken meidoorn waren het nu geworden, met ergens in het midden de wrakstukken van wat we hier een draaiboom zouden noemen. Maar die was zeker al lang buiten gebruik. En het is juist daar, voor mij althans, dat ik een interessant voorvalletje van die dag meemaakte, zonder het evenwel te vermoeden.

En toch was het eigenlijk niets bijzonders, een heel gewone gebeurtenis. In al dat gedrom moet er daar een meisje, een bakvis nog, van haar stekken gedraaid zijn. Want ik zag daar plots een paar behulpzame mannen zich, met die lichte last in hun armen, uit dat gewoel wringen en, juist mijn richting uit, naar de kant van de weg laveren. Toen deed ik iets wat ik niet gehoopt had dat 't zou lukken : ik gaf een rukje aan dat stuk draaiboom, daar viel een molm stuk naar beneden en de rest gaf ook mee, zodat er plaats vrijkwam om die mannen met hun "slachtoffer door te laten. Die lieve last werd zachtjes neergelegd aan een oud stuk fruitboom, er werden een paar dankwoorden gewisseld tussen een paar betraande vrouwkes die 't meisje vergezelden en de twee vrome "redders" en ja, de mannen lieten de zorg verder aan moeder en tanteke, en verdwenen weer in de massa. Een gewoon voorvalletje, nietwaar ? En dat zou het ook geweest zijn ware het niet dat er mij, jaren later, op een interessante manier zou aan herinnerd worden.

HOE KAN 'T LUKKEN.

In het woelige, voor velen van ons zeker, het memorabele jaar 1939, kwamen er spijtige gebeurtenissen voor, die nu wel in staat waren, niet alleen ons landeke, maar geheel Europa de daver op het lijf te jagen. Daar, over de Rijn, begon die duivel in mensenvlees, Hitler, zich te roeren en iedereen hield het voor bekeken dat we weldra, onvermijdelijk, in een verschrikkelijke oorlog terecht zouden komen. Gevolg, wat niet te vermijden was, algemene mobilisatie. Al wie niet te oud of te kreupel was (bij het mansvolk althans), kreeg zijn "briefje" en moest, in de kortst mogelijke tijd onder de wapens... - Neen, nu volgt hier geen film over die droeve oorlogsjaren, die bestaan er al genoeg en worden door de huidige generatie teveel als shows bekeken. De werkelijkheid was nijpender.-

't Gaat hier over voorvalletjes die de gruweltijden voorafgingen en die in ons kraam hier te pas komen.

Op 17 september kreeg ik ook mijn "oproep", gelukkig samen met mijn vriend, Richard Scheire, hier beter gekend als meester Scheire. We moesten allebei naar Grembergen (Dendermonde) om daar, in een paar dagen, weer vlug soldaatje te leren spelen. Daar werden we op een trein gepropt met bestemming Wespelaar, een eenvoudig dorp ergens in de streek van Mechelen-Leuven, zo zei men ons.

Onze kwartiermakers hadden zo goed mogelijk hun best gedaan, zeiden ze toch, maar wij beiden, we kregen daar een logement toegewezen waar, zonder moeilijk te doen, een paar piotten toch wel iets beter zouden mogen verwacht hebben. Maar tot daar. Wie zei daar weer : "à la guerre comme à la guerre"?

Maar, zeg eens eerlijk, komt al die poespas hier nu te pas bij "Beauraing" het thema waarover we begonnen zijn? Wie verder leest zal 't begrijpen. 't Was op een zaterdagavond dat we daar aangekomen zijn en, na een nacht rondgewoeld te hebben in een te smalle beddebak, (was 't op kaf of wie zal 't me zeggen) trokken we, 's anderendaags, als twee brave piotten naar de zondags-hoogmis in Wespelaar-kerk. En daar, juist daar, kwam er verandering in ons piottenleven. Als wij het kerkje buitenkwamen stond daar, tot onze grote verwondering, onze vriend (en collega-sergeant) Miel Simoens, ons op te wachten. Maar hij was niet alleen. Naast hem, bij een chique auto, stonden een voorname heer en dame reikhalzend naar ons te zien en deden ons teken eens tot bij hen te komen. Wat had dat te betekenen? We zouden het spoedig begrijpen.

Miel, die gelukzak, (die ook onderwijzer was, maar in Scheldewindeke) had een zuster die in Wespelaar woonde. Stel je dat voor. Ze was, nog niet zo lang geleden, gehuwd met de plaatselijke melkerijbestuurder en, als jong-getrouwden, huurden ze een mooi burgershuis in de buurt van de melkerij. Dat huis nu was eigendom van een garagehouder, de heer Alexander Van der Meeren, in heel de prochie genoemd en gekend als "Sander". - Miel was een goede vriend die seffens raad wist. Hij legde onze situatie eens voor aan die goede Sander, en die liet er geen gras over groeien.

Ons bureau was rechtover de kerk, in het grote huis van Frans en Wiske Van der Schriek. (nee, niet bij Suske en Wiske).

"Kom eens mee, mannen", zei Sander, en wij met hem mee, 't bureau in. Geen vijf minuten duurde dat daar, onze nieuwe vriend regelde dat voor ons met die officier-planton die daar "resideerde", en wij werden per auto meegevoerd naar ons splinternieuw logement.

(Later hebben we vernomen hoe 't kwam dat men in al die middens wel eens naar hem luisterde). Die Sander voelde zich overal thuis. Danke Miel, danke Sander en zijn ingoede Dame, danke allemaal...

We waren verlost uit onze nachtmerrie en kwamen terecht in een Eden. Dat Eden, waarover we beiden met onze pen nooit genoeg zouden kunnen schrijven: hoe we daar ontvangen, gehuisvest, verzorgd zijn. Die mensen hadden zelf geen kinderen (hun enig kindje was bij de geboorte gestorven) Was 't daarom dat we daar werden ontvangen en behandeld alsof we hun eigen zonen waren? We hebben daar acht maanden lang, als in eigen familie doorgebracht, geen enkele van onze officieren kon bogen op een logement als het onze. Daar komt nog bij dat onze "pleegouders" niet aangeduid waren om militairen onderdak te geven, vermits ze buiten het dorp, langs de Grote Baan woonden. Puur hun goed hart en hun christelijke menslievendheid heeft hen zo doen handelen.

Die eerste avond in Wespelaar zal ik wel nooit vergeten. Ze hadden er daar een echt feest van gemaakt. De familie van Sander, die in Mechelen woonde, kon er natuurlijk, spijtig, niet bij zijn, maar van Madames kant waren allen die in de buurt woonden aanwezig: haar broer Leonard (Nar'), zijn vrouwke Jeanne en dochterke Anèle, haar zuster Pauline (Plien) met haar man Felix (Fee) en hun zoon Roger. Wat een aangenaam vrolijk gezelschap. Er werd daar smakelijk genoten van Madames keuken-princesse-kunst, en diepgaand geproefd van Sanders kelder-chateaux. En er werd daar verteld... over woonplaats, familie, beroep, hobby's, God, wat weet ik nog allemaal. In het begin kon niemand zijn beurt afwachten, daar werden echte interviews afgenomen. Hoe we daar, in die fijne sigarenwalma, zo ongewild zijn terechtgekomen op het onderwerp "Beauraing", kijk, dat weet ik tot nu toe nog niet. Iemand is erover begonnen, ik nam een stukske over en zo vertelde ik dat gevalletje over die twee koene mannen en dat levende slachtoffer daar aan dat viadukt.

Tot plots onze gastheer rechtveert en in zijn echt Wespelaars uitroept : "Was-de-ga-datte, doe aan da slagboom ? Awel, da twee manne, da was ekik en Nar."

De dames bekenden 't volmondig, want ze waren er ook bij geweest. En Sander, Nar' en ik, wij kwamen tot de stellige overtuiging dat we heel zeker, vroeger, elkander nog gezien hadden.

Wie durft er nu nog vertellen dat we op een grote wereld wonen ?

Hoe jammer dat we dit verhaal moeten afronden met een minder aangenaam, ja, met een droevig nieuws. Na die gruwelijke oorlog trokken wij op bezoek bij onze goede vrienden van Wespelaar. (samen met mijn vriend Richard, die nu ook al jaren overleden is)

Daarna waren de vriendenbezoeken tussen Wespelaar en Wachtebeke niet te tellen, dat zal iedereen best begrijpen. Maar, 't is nu al meer dan twintig jaar geleden : na een paar dagen hier op bezoek te zijn geweest, bij hun terugkeer naar huis, toen is't gebeurd...

Te Lokeren werden die goede mensen frontaal aangereden. Madame heeft de slag niet overleefd, Sander wel. Maar in welke toestand ?

Korte tijd nadien is hij ook daarboven bij zijn "Hortense" mogen gaan.

Hij werd volledig onschuldig bevonden aan dat vreselijke gebeuren, maar ja, dat is een magere troost, niewaar ?

Hopen wij dat ze daar even goed en gul ontvangen zijn als zij 't hier zelf met die twee soldaten hebben gedaan...Danke.

GENEALOGIE

We hebben nu ongeveer alle gemeentelijke archieven ingezien, wel te verstaan deze na 1795. De periode daarvoor behandelen wij later.

Nog een andere bron en zeker niet te versmaden is het notarisarchief.

Niet altijd gemakkelijk in te zien maar toch het proberen waard.

Daarin kan men van alle vinden : inboedelbeschrijvingen, verdelingen, testamenten, huwelijkskontrakten, verkopen, verpachtingen, comode en incomode, falingen enz...

Hiermee kan men nog een beter beeld vormen van zijn familie.

Hoe gaat men nu te werk ? Men zoekt eerst thuis en bij familie naar oude notarisakten en men pluist deze volledig uit. Bij verkoopsakten zult u altijd

de beschrijving vinden van het goed met de vermelding van de vorige eigenaar en hoe en bij wie de akte is verleden.

Bij verdelingen kunt u de samenstelling van de familie nagaan. Zo kunt u nog afstammelingen terug vinden met hun woonplaats, voornamelijk uitgeweken personen. Al deze gegevens geven een beter overzicht op het leven en de stand van de familie in die bepaalde periode. Normaal gezien kunt u geen akten inzien (bij een notaris) die geen 100 jaar oud zijn. Daarom is het wenselijk eerst in de familie archieven te zoeken.

Wij beperken ons wel degelijk tot Wachtebeke en zullen daarom een lijst geven van de notarissen die in Wachtebeke hebben gewerkt en waar hun archieven zich bevinden. Denk er aan , men was niet plaatsgebonden aan een notaris, men kon overal een akte laten schrijven : doch 80 % van de inwoners gingen bij de plaatselijke notaris.

De notarissen moeten de minuten, zo noemt men hun archieven, minstens 100 jaar bijhouden. Daarna mogen zij ze deponeren in een of ander archief. Zo heeft notaris Dorval de volgende minuten neergelegd in het R.A.G. (Rijksarchief Gent) :

Minuten van notaris VAN DEN HENDE JOZEF nr.72 1772 tot 1782
nr. 73 1758 tot 1777
nr. 74 1771 tot 1777
nr. 75 1780 tot 1783

Minuten van VAN WAESBERGHE PHILLIP BERNARD
nr 77 tot 103 zijn van 1797 tot 1833
nr 104 zijn de registers op de minuten

Ook notaris Dirk Plasschaert heeft een aantal minuten neergelegd in het Rijksarchief te Gent :

Notaris Bosschaert	nr. 1 tot nr 21	1834 tot 1853
Notaris Meganck	22	23 1853 tot 1854
Notaris Audenaerde	24	25 1855 tot 1857
Notaris Soinne	26	27 1857 tot 1859
Notaris Beygaerden	88	89 1859 tot 1862
Notaris Santens	89	90 1863 tot 1865

De overige minuten bevinden zich bij de plaatselijke notaris Luc Roegiers te Wachtebeke.

Notaris Leo Roels 1865 tot 1878
Notaris Desire Van Schoote 1878 tot 1879
Notaris Alphons Descholins 1879 tot 1907
Notaris Karel Dorval 1907 tot 1918
Notaris Edmond Van Damme 1919 tot 1925
Notaris Polydoor Teirlinck 1925 tot 1931
Notaris Gilbert Teirlinck 1931 tot 1969
Notaris Dirk Plasschaert 1969 tot 1982
Notaris Luc Roegiers 1982 tot heden

Ook de minuten van de notarissen van Sint Kruis Winkel en van Moerbeke en gedeeltelijk deze van Zaffelare bevinden zich bij notaris Luc Roegiers. Voor Sint Kruis Winkel vanaf 1874, voor Moerbeke vanaf 1865 en voor Zaffelare deze van 1852 tot 1870.

Ook notaris Dirk Plasschaert heeft minuten neergelegd in het Rijksarchief van collega's uit Sint Kruis Winkel, Moerbeke en Zaffelare.

Bij alle minuten behoren registers die jaarlijks opgesteld zijn. In deze registers staan alle akten die gepasseerd zijn met een korte uitleg erbij over wie of wat het gaat met een nummer en een datum. Het is aangeraden deze eerst na te pluizen, dit bespaart veel tijd.

Mocht U naar bepaalde minuten zoeken van een notaris en U vindt ze niet bij de plaatselijke notaris, dan kunt U contact opnemen met notaris Engels uit Gent. Daar weet men voor 98 % waar de minuten zitten van alle notarissen in Oost-Vlaanderen.

Nog één opmerking : notaris Bosschaert is in 1853 vertrokken naar Gent en heeft daar zijn notariaat verder gezet, zodat er nog veel akten van Wachtebekenaren in die minuten van die notaris zijn te vinden. Deze bevinden zich dus in Gent.

(wordt vervolgd)

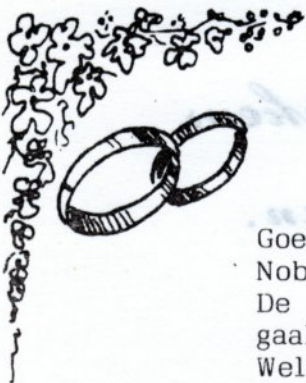
PAUL HESTERS

DE STAAT VAN ONZE BEVOLKING

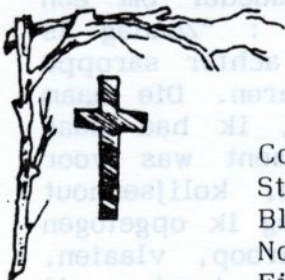
2DE KWARTAAL 1987

Schoolmeesters Anouh, Roodborststraat 10
Eeckman Anika, Langelede 56
Maes Silke, Lobelialaan 6
Van Der Linden Marjolein, Molenhoek 34
Goossen Sanne, Brandstraat 21
De Bruyne Nahum, Zwaluwlaan 25
De Krijger Daisy, Molenhoek 62
Verschueren Tina, Merelstraat 28
Celie Bert, Langelede 36
Lefebure Laure, St.Elooipolder 18
Van De Sompel Bram, Walderdonk 2
Wuytack Maya, St.Franciesdijk 35
De Schepper Dina, Geraniumlaan 10
Van Doorslaer Karen, Melkerijstraat 89
Van De Vijver Dennis, Geraniumlaan 9
Haverbeke Tineke, Langelede 73
De Ridder Ilse, Stationsstraat 166

Goehals Christiaan, Gent en Waeytens Veronique, Tulpenlaan 17
Nobels Gino, Zele en De Smet Ann, Overslagdijk 36
De Coninck Dirk, Walderdonk 6 en Albers Carine, Nachte-
gaalstraat 26
Welvaert Marc, Bassevelde en Gelaude Mia, St.Elooipolder 5
Hammens Peter, Gent en Diericx Dorine, Merelstraat 2
Heyndericx Marc, Moerbeke en Imschoot Christine, Ramonshoek 48
Roets Arnold, Stationsstraat 28 en Doppegieter Sonia, Akker-
straat 3
De Plucker Patrick, Overslagdijk 20 en Ramont Vera, idem
Vanderlinden Alain, Meise en De Bruyne Nadine, Walderdonk 37
Heise Karl, Lokeren en Crispyn Ann, Spreeuwstr. 10
Raman Gustave, Nachtegaalstr. 3 en Dumont Rita, idem
De Bruyne Johan, Langelede 80 en De Bruyne Carine, Langelede 78
Roets Johan, Stationsstraat 28 en Winne Nancy, idem
Heirwegh Freddy, Oveslagdijk 14 en De Clercq Mireille, idem

Coquet Rene, Schoolstraat 14 (77J.)
Staelens Prosper, Axelsvaardeken 30 (73J.)
Bleyweert Hippoliet, Brandstraat 13 (79J.)
Noet Camille, Papdijk 22 (75J.)
Fierens Marguerite, Godshuisstr. 13 (96J.)
Van Den Hende Eduardus, Langelede 113 (83J.)
Van Petegem Gustaaf, Godshuisstr. 13 (63J.)
Fasseel Augusta, Stationsstraat 125 (73J.)

Planet Joanna, Meersstraat 31 (82J.)
Delaruelle Gustaaf, Schoolstraat 4 (85J.)
Steyaert Cecilia, Meersstraat 31 (85J.)
Mattheus Alfons, Cornilstraat 20 (74J.)
Exsteyl Rita, Spreeuwstraat 10 (41J.)
Leenders Beatrix, Azalealaan 4 (86J.)
De Vreeze Gilbert, Stationsstraat 198 (43J.)
De La Ruelle Margaretha, Nieuwestraat 5 (84J.)
Gijssel Maria, Godshuisstraat 13 (78J.)
De Wever Victor, Ramonshoek 46 (76J.)
Marquenie Martha, Langelede 114 (75J.)
Collier Romain, Lindestraat 14 (80J.)

Bevolkingscijfer dd 30.06.87 : 7.011
Inwendige mutaties : 50 personen
Aankomsten : 60
Vertrekken : 60

Wachteeksc Beeldkens *Uit Onze Kinderjaren.*

KERMIS IN 'T STRATE

Het was reeds enkele dagen geleden dat wij ons moeder hoorden zeggen "Wij zijn toch al over den helft van de vakantie, wij kunnen reeds aftellen". Hoe kon men nu toch zo'n tegenstrijdige gedachten hebben, dat kon er toch niet in, bij ons wel te verstaan !

Ik was de oudste en moest soms al nen keer boodschappen doen, meestal bij Jules Heye, die woonde 't dichtst of soms naar Nest den draaijer en naar bakker Van Laere ; dat was al één van de verste posten waar wij naar toe mochten. Zo werd ik binnen geroepen bij moeder om een dringende boodschap te doen met de volgende mededeling : "Zondag is 't statiekermis en ik moe nog vlaaien maken. Ga ne keer achter saroppe bij Gut. Dat was nu wel iets verder dan wij gewoon waren. Die naam hadden wij nog gehoord, dat was niet ver van 't school, ik had daar nen keer een topkoorde mogen kopen. Gut zijn etablissement was voor zo iets gekend : toppen, koorden, lavoors, kampstekken, kolijshout enz... Met een wit verlakte melkkan en de nodige centen ging ik opgetogen richting Rechstro, denkende aan de woorden : "kermis, siroop, vlaaien, pree", kortom allemaal goede dingen. Een beter vooruitzicht konden wij ons niet wensen.

Terwijl wij de voordeur openduwden klonk het geluid van een bel dat door merg en been sneed, nen doven zou het zelfs gehoord hebben. Een

FOTO: BIJ CYRIEL SEGHERS AAN DE STATIE.

goed opgezette (ronde) man kwam van van achter. Terwijl zijn gezicht reeds op een vrolijke noot stond vroeg hij : "Manneken, wa moede gij hen"? Ik was het haast vergeten met al dat lekkers om mij heen. Het kanneken bracht mij terug tot de rede. "O ja, ons ma ee gevraagd achter saroppe veur de vlaaien". "Da kanne kik nie zulle, 'k zalle mijn zuster ne keer roepen se". Marja, Marja tes veur a. Een uit hetzelfde hout gesneden persoon maar dan van het andere geslacht, kwam op 't geroep af. "Tes veur saroppe", zei Gut waarop Marja zei : " Hoevele moede hen"? Wie had daar nu nog aan gedacht ? "Ik weete ne meer, madam". "Kom laat mij ne keer zien hoeveel geld dadde bij hebt". Bij het aanschouwen van het geld kwam er al een glinstering in haar ogen. Zij nam het kannetje en kwam dra uit de kelder terug met hetzelfde kannetje waaruit een zeer sterke aroma opsteeg. En met de woorden "pas op dadde nie valt, hé" opende ze de deur voor mij. Was het nu naar rechts of naar links dat ik moest gaan, ik wist het al ne meer, dat zal waarschijnlijk door de reuk van die siroop geweest zijn. Mijn zoveelste zintuig zette mij toch op het goede spoor, richting Statiestraat, terwijl mij een ander zintuig aanporde toch nen keer mijnen vinger in de siroop te steken om te weten of het toch zo goed was als het rook. En werkelijk, het smaakte nog beter dan het rook, het smaakte naar den trog, dus naar nog. De vinger ging bij elke proef dieper de donkere brij in. Siroop tot achter mijn oren en druppels op mijn kiel. Op dat laatste werd mij maar attent gemaakt bij mijn thuiskomst. De reclamaties wilde ik er wel bijnemen, de siroop konden zij mij toch niet meer afnemen en van het stuk vlaaien dat mij minder beloofd werd als straf, daar zou toch niet veel van in huis komen.

Vanaf nu was het opletten geblazen en niet te ver uit de keuken te zijn, er was altijd wat af te likken of uit te schrepen. Bij het maken van rozijnenbrood waren aalvlugge handen nodig, niet alleen voor het kneden van het brood maar ook om op onze vingers te slaan wilde men voorkomen dat men de rozijnen met een vergrootglas diende te zoeken in het brood. De vlaaien !! Bij het begin leek het op iets waarvoor wij allen onze neus voor optrokken, doch, naarmate de tijd verstreek en de laatste ingrediënten waren toegevoegd kwam het water ons in de mond.

Na het vullen van de aarden telen mochten wij likken en schrepen aan de kookpot. Ons moeder had reeds een afspraak gemaakt met bakker Van Laere om de vlaaien te bakken. Op de testen werd de naam geschreven en er werd een blauwe handdoek rond geknoopt om ze gemakkelijk te

kunnen dragen. Met de woorden van "maakt dadik de mijne terug heb en laat ze nie verbranden", werd dit typisch Wachtebeeks gebak bij de bakker achtergelaten.

In 't strate was er ook al 't een en 't ander veranderd. De statie zelf had een grondige opkuisbeurt gekregen. De verkeerspalen welke de weggebruiker er op attent maakten dat zij aan een overweg waren van een trein waren wit en rood geschilderd en het onkruid rondom de bareel was verwijderd. De heggen waren geschoren en gekalkt, de hekkens geveerd enz... Er stond zelfs al nen kermismolen op 't statieplein en naast de café van Jantjes, op de hoek van de kleine Melkerijstraat, stond een tent de "Reseda" genaamd. Iets waar wij niet mochten naar toe kijken, ver van er in te komen !! Alles wat daarin gebeurde werd als slecht afgeschilderd.

Iedereen kon zien dat het iets anders ging worden dan een alledaagse zondag. Het woord kermis klonk toen nog als iets leuks, als volksvermaak voor groot en klein.

Bij ons thuis was de drukte in de keuken nog aangegroeid. Het eten werd voorbereid voor den zondag. Er werd immers bezoek verwacht. Iemand die zeker nooit op het appel mocht ontbreken was ons vader zijn zuster, tante begijntje. Dat mens mocht maar eens in het jaar buiten komen en dan wilde men haar ook iets gunnen van de aardse weelde buiten de conventmuren. Het inrichtend feestcomité trof de zaterdag voormiddag reeds voorbereidselen voor de wielervedstrijd. Grote animator hier was Jules Batselier, ex-wielrenner, fietsenmaker en taximan aan de statie. Het bloeiende staminee-leven was in vele afspanningen zijn kelders aan het vullen. Hier enkele namen zoals zij in de volksmond werden genoemd : in de cambrinus, bij pikkel, bij Jantjes, in café Noorwegen, bij Puts, bij Piets, café St.Sebastiaan, bij Blanckes, caféin de wachtzaal, bij Cyriel Seghers met zijn Louise.

Wie hier kloeg dat hij van den dorst naar huis moest sloeg wel den bal mis. De duivenliefhebbers brachten hun witte pennen binnen bij Florimond de laruelle, om ingekorfd te worden. Het systeem van dat baksken (constateur) die duif en het ringsken, daar konden wij geen touw aan vastknopen. Moest die duif nu door dat baksken gedraaid worden ? Of hoe dat ging wisten wij niet. Maar wat wij zeker wisten was dat wij den maandag op de straat allemaal rubberen ringskens konden vinden met verschillende nummers op.

Iedere schuttersvereniging keek zijn gaaipeirsen na : de hoge gaaipeirsen werden neergelaten om er de hoofd-zij-en kleine vogels op te plaatsen. En wij liepen er overal tussen, in de weg en voor de grote mensen hun voeten.

's Namiddags was het velokoers. Dit evenement bracht nogal wat volk op de been. Reeds kort na de middag kwamen de pedaalridders de straat ingeduikeld op zoek naar een geschikte kleed-en wasplaats. Ons vader bracht zo eens twee Flandriens in huis.

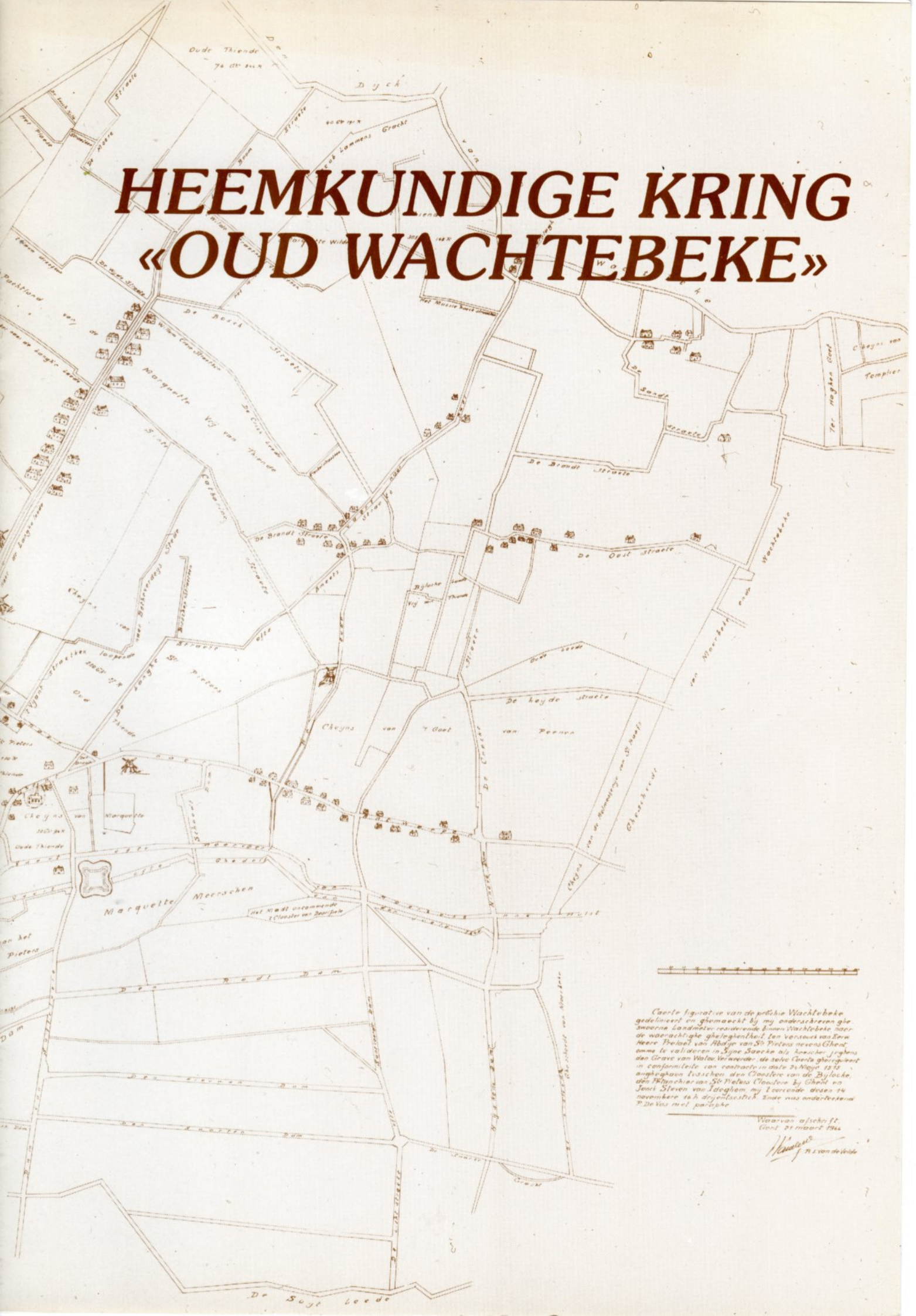
De wasstal werd hun als kleedkamer aangeboden. Door een spleet in de deur moesten wij toch onze nieuwsgierige blik naar binnen werpen. Die mannen stonden daar bijna volledig in hunnen bloten, glimmend van wat ? kwamen zij naar buiten, hun gang was er niet op verbeterd. Als zij zo goed konden fietsen als dat zij gingen zal het wel niet zo fameus zijn. Hun fiets was gestald naast die van ons vader. De baanfiets met ons vader zijn smokkelzakken aan en mee een paar flinke ballonbanden daterend reeds van voor den oorlog of dat fijn veelkleurige ijzerwerk met een ander soort banden erop "tubes" genaamd. Had ons vader daar zijn vijfenveertiger moeten opzetten om dat ding te doen rijden dan plooidie die koersfiets wel ineen.

(wordt vervolgd)

Paul Hesters

HEEMKUNDIGE KRING

«OUD WACHTEBEKE»

Carte figurative van de parochie Wachtebeke
gedelineert en gemaect by my onderschreeven ghe-
swoorne Landmeter reviderende binnen Wachtebeke naar
de waerachtige ghelegenheden ten verzoeken van Ewre
heere Bisschop van Blijss van St. Pieters nevens Ghent
omme te valieren in Sijne Saecke als Aencien jnghe-
den Grave van Wafou Verweerde de selve Carte ghegheent
in conformiteit van contracte in date 24 May 1215
angheghaven tuschen den Clauwere van de Bylcke
als Bisschop van St. Pieters Clauwere by Ghent en
Jozef Steven van Ieghem my Icurande desse 24
novembere 1842 dryenbestick Enke was onderfesteert
P. De Vos met parafche

Waarvan afschrift
Gent 21 maart 1864
H. van der Vliet
H. van der Vliet

Driemaandelijks mededelingsblad van de Heemkundige Kring "OUD-WACHTEBEKE"

14de Jaargang 4de kwartaal 1987

Elke auteur is verantwoordelijk voor zijn bijdragen.

Verantwoordelijk uitgever :

PAUL HESTERS, Stationsstraat 165, 9070 WACHTEBEKE

Waarde lezers en lezeressen,

Het ronddragen van het Jaarboek met het rondhalen van het lidgeld, luidt voor onze Heemkundige Kring traditioneel het nieuwe werkjaar in. Tijd ook voor het bestuur om zich te bezinnen over het verlopen jaar en plannen te maken voor de toekomst.

Zonder van chauvinisme te kunnen beschuldigd worden mochten wij met fierheid terugblikken op het voorbije werkjaar. Gestart met het gerenomeerde jaarboek over de klompenmakerij door onze onverdroten schrijvelaar Paul Hesters, konden wij de kroon op het werk zetten met de organisatie van de "Gouwdag van de Heemkundige Kringen van Oost-Vlaanderen" in de maand mei. Een enorm geslaagd evenement dat nog lang met lof zal gememoreerd worden in tal van Oost-Vlaamse heemkringen.

Een eens te meer zeer geslaagde saffarkensmarkt en het "Ambachtelijk Weekend van het Land van Waas" waaraan Wachtebeke voor het eerst meedeed met onze ambachtdemonstraties rond Davidsmeuln, zorgden voor een druk programma voor onze bestuursleden. Intussen konden wij ook nog mee 'n pluimpje op onze hoed steken door het succes van het Samankoor bij hun optreden op de provinciale zangwedstrijd. Als medestichters van dit koor kunnen wij er maar fier op zijn. Intussen verschijnt ons driemaandelijks blad met de regelmaat van een klok, is ons nieuw bestuurslid Werner De Coninck druk bezig met het punt stellen van ons documentatiecentrum en ligt nu het jaarboek voor van de hand van Guy Hoebeke en Maurits Buyle. Leuk leesvoer met de levensgeschiedenis van de roemruchte figuur van "Parte" Block, 'n hulde aan de stichters van onze Kring, het vervolg van de geschiedenis van de eerste wereldoorlog en de aanzet van een nieuwe reeks over streekgenoten in Amerika. Met de stijgende drukkosten, een duur grapje zodat wij op de laatste bestuursvergadering ernstig overwogen hebben het lidgeld aan te passen. Toen penningmeester Patrick Waeytens echter met een zekere fierheid wist te melden dat wij financieel nog steeds een positieve balans kunnen voorleggen, werd besloten het lidgeld op de povere 250 frank te behouden. Hoe wij het klaar spelen weet ik niet maar dankzij een zuinig beheer, 'n lichte steun van gemeente en provincie en vooral de belangloze medewerking van al onze nijvere bestuurders halen wij het blijkbaar. Aan onze beter gesitueerde leden zou ik wel de hint geven iets extra te offeren bij het lidgeld.

Voor de toekomst plannen wij de uitbouw van een heus documentatiecentrum waar onze leden op gezette tijden terecht kunnen voor de vele wetenswaardigheden welke zijn opgeslagen in de honderden boeken en tijdschriften dat ons archief rijk is. Voor zover wij het thans kunnen overzien zou het een "Zondagscafee" kunnen worden in onze lokalen aan het Rechstro. Café betekent toog, dus wie ons een oude cafétoog wil schenken is van harte welkom.

Hopend dat U tevreden bent van de werking waar wij fier op zijn, tekent,

De Kringvoorzitter C. DAVID

OOK DAT IS HEEMKUNDE : of hoe een dubbeltje rollen kan

Wellicht herinneren zich velen nog de zeer geslaagde heemtentoonstelling van vorig jaar over de Wachtebeekse scholen.

Toen ik zo aan het snuffelen was in de lijvige boeken waar onze namen stonden opgetekend, ontdekte ik dat het in '87 welgeteld 50 jaar geleden zou zijn dat ik mijn eerste schreden in de "meesterschool" zette.

Toevallig met enkele oud-schoolmakers samen aan het neuzen groeide het idee om dit 50-jarig jubileum te vieren en al onze "oude kameraden samen te trommelen voor een klein herdenkingsfeestje. Na heel wat gezocht en geschrijf hadden wij allen - op één na- kunnen bereiken en verzocht samen te komen in de oude gemeenteschool op 12 september, op 2 dagen na 50 jaar nadat wij er onze eerste schreden zetten.

Zo kwam het dat wij op die zaterdagmiddag 15 makers en hun wederhelften mochten verwelkomen op de punch die in de "klas van Meester Casneuf" werd geserveerd. Een hartelijk weerzien werd het en heel wat verhalen uit onze schooltijd werden opgediept. De voortreffelijke punch, bereid door Julien Fermont en Brigitte liet zich smaken en het kostte enige moeite om de mannen te verzamelen voor de groepsfoto en de genodigden naar Feestzaal Vervaet te geleiden voor het middagmaal.

Onder impuls van Marcel Hillaert werd een delegatie afgevaardigd naar Meester Galens om een bloemstuk af te geven bij onze eerste Meester waaraan wij allen nog zo'n leuke herinneringen hadden.

De bijeenkomst werd besloten met een drink in Davidsmeuln en de belofte het feest volgend jaar over te doen ; waarschijnlijk met nog meer volk want gebleken is dat wij zo'n 5tal schoolmakers vergeten waren die in de loop der jaren ons studiejaar kwamen vervoegen.

Toevallig of niet, maar uitgerekend op diezelfde dag hebben de mannen die 10 jaar voor ons de schoolbanken bezetten ook voor het eerst een weerzien gevierd. Bij hen begon het met een H.Mis voor de (6) overleden en levende schoolkameraden van toen, opgedragen door "medeleerling" E. H. André Roets, gevolgd door 'n avondmaal in Feestzaal Vervaet. Ook daar was de stemmig opperbst en "smaakt het naar nog"

CESAR DAVID

SPAREN BIJ DE A.S.L.K. TE WACHTEBEKE (Vervolg)

4. Verenigingen en scholen

Naast de vele particulieren waren er in de periode 29.12.1903 - 28.12.1949 ook 24 verenigingen en scholen die aan de A.S.L.K. hun vertrouwen gaven en er een spaarboekje openden.

- 28.01.1905

Geitenverzekering "Sinte Agnes" (gesticht 25.11.1903)

Voorzitter: Theophiel Vervaet

Schrijver schatbewaarder: C.De Meyer

- 13.01.1906

Varkensverzekering "St Antoniusgilde" (gesticht 28.10.1905)

Voorzitter: Theophiel Vervaet

Schatbewaarder bestuurder: C.Camerman

Schrijver: P.Rombaut

- 15.05.1906

Spaarmaatschappij "Voorzorg" (gesticht 26.03.1905)

Voorzitter: Alphonse Deschpins not

Schatbewaarder: E.Van Damme

Schrijver: Lucien De Kinzel

- 16.06.1914

Duivenmaatschappij "Recht voor allen"

Voorzitter: Joseph Coppens

Schatbewaarder: A.Kamoen

- 26.05.1922

Gemeenteschool "Center"

Schoolhoofd: Theophiel Vermeulen

- 26.05.1922

Gemeenteschool "Overslag"

Schoolhoofd: Gust De Maeschalck

- 26.05.1922

Aangenomen Meisjesschool "Center"

Schoolhoofd: Alice Piro

- 26.05.1922

Aangenomen Meisjesschool "Langelede"

Schoolhoofd: I.Haemers

- 26.05.1922

Aangenomen Meisjesschool "Overslag"

Schoolhoofd: Maria Ambo (Dame Rafaëlle)

- 26.05.1922

Aangenomen Jongensschool "Langelede"

Schoolhoofd: Joseph Coppens

- 26.05.1922

Aangenomen gemengde school "Ramonshoek"

Schoolhoofd: J.Tacq

- 26.05.1922

Ondersteunde gemengde bewaarschool "Center"

Schoolhoofd: Marie Reversé

- 15.11.1924
Bond der talrijke huisgezinnen, gewestelijke afdeling Wachtebeke
Voorzitter: Th.Scheire
Schrijver schatbewaarder: J.V.Acke
- 22.01.1931
Spaarmaatschappij "Wie spaart er nog?"
Lokaal: Jules Baetselier, Statie
Voorzitter: Bauwens
Schrijver: Jaspaert
Schatbewaarder: Jules Baetselier
- 21.04.1934
Paardenverzekering "St Jorisgilde" (gesticht 21.02.1907)
Schrijver schatbewaarder: R.Casneuf
Voorzitter: H.Noë
- 07.10.1936
"De Goede Sloebers", niet erkende maatschappij
Lokaal: Rene Fierens, Smishoek
Voorzitter: Armand Brandes
Schrijver: J.D'Hondt
Schatbewaarder: Rene Fierens
- 21.05.1937
"De vereenigde Werklieden", maatschappij van onderlinge bijstand
Voorzitter: August Willems
Schatbewaarder: August Misseghers
- 24.02.1938
Spaarmaatschappij "Vrije Spaarders"
Lokaal: Benedict Stevens, Langelede, Kleistraat 3
Voorzitter: Alfons Van Kerkvoorde
Schrijver: G.L'Ecluse
Schatbewaarder: B.Stevens
- 04.03.1943
Duivenmaatschappij "Recht voor allen"
Lokaal: Flor Delaruelle, Statiestraat
Voorzitter: J.Roets
Schrijver: J.Rombaut
Schatbewaarder: R.Kamoen
- 10.02.1947
Supportersclub "Onder den Toren"
Lokaal: Cyriel Fermont
Voorzitter: J.Roets
Secretaris: J.D'Hondt
Schatbewaarder: C.Fermont
- 18.03.1947
Schuttersmaatschappij "Noorwegen"
Lokaal: André De Maesschalk, Statiestraat
Voorzitter: Maurice Veelaert
Schrijver: M.Fermont
Secretaris: F.Seysens
- 31.05.1947
"Sport en Nering"
Lokaal: Walderdonck 34
Voorzitter: Albert Van Bambost
Schrijver schatbewaarder: A.De Clercq

- 26.02.1949
"Nationale Strijdersbond"
Lokaal: Kerkstraat 20
Voorzitter: Cornelis
Schrijver: O.Herie
Schatbewaarder: A.Buysse

- 26.02.1949
"Verbroedering strijders 1914.1918 - 1940.1945"
Lokaal: Kerkstraat 20
Voorzitter: Cornelis
Schrijver: O.Herie
Schatbewaarder: A.Buysse

WORDT VERVOLGD DE CONINCK W

11 NOVEMBER 1918

=====

Wij vinden het onze plicht als heemkundige vereniging bepaalde gebeurtenissen uit onze geschiedenis ter herinnering op te roepen. Zo ook de feiten aangaande de eerste wereldoorlog.

Onlangs reden wij naar Noord-Frankrijk en passeerden de taloze militaire kerkhoven in de Westhoek.

Wij zaten nog even na te praten over al het zinloze om een jong leven te vergooien aan een oorlog. In de Westhoek staat deze gedachte nog in eenieders geheugen en zijn de zaken die daar aan herinneren nog dagelijks zichtbaar. Bij ons hier wordt er over 14-18 nog nauwelijks gepraat. Onze jeugd, die alleen maar geconfronteerd wordt met oorlogen in het verre oosten, kan zich geen idee vormen wat er zou gebeuren moest dit zinloze geweld hier terug losbarsten. Daarom publiceren wij hier diverse lijkreden uitgesproken op de begrafenis van zo een persoon die door zijn moed en zelfopoffering zijn land diende.

Deze man waarover het gaat is aan de elektrische afsluiting blijven hangen op Overslag, 2 maanden voor de oorlog afgelopen was.

TER NAGEDACHTENIS

VAN DEN HEER

GUSTAAF VERHOEVE

geboren te Calcken, den 3 Juli 1901, en gevallen als slachtoffer voor zijn vaderland, te Moerbeke-Overslag, aan de Belgisch-Hollandsche grens den 11 October 1918 en begraven te Calcken, den 26 November.

LIJKREDE

UITGESPROKEN OP ZIJN GRAF DEN 26 NOVEMBER 1918 DOOR DE
HEER BURGEMEESTER FR. LUYCKX.

MIJNE HEREN,

"EERE VOOR ONZE DOODEN, ONZE ROEMRIJKE DOODEN : VOOR HEN DIE ZIJN
GEVALLEN IN 'T AANGEZICHT DES VIJANDS, OP DE SLAGVELDEN EN VOOR HET
EXECUTIE PELOTON, VOOR HEN DIE HET LEVEN HEBBEN VERLOREN IN DEN IJZER-
DRAAD LANGS DE HOLLANDSCHE GRENS, VOOR HEN DIE LAFFELIJK VERMOORD
ZIJN GEWORDEN, VOOR HEN DIE IN DE GEVANGENISSEN EN IN DE GRUWELIJKE
CONCENTRATIEKAMPEN MARTELINGEN HEBBEN GELEDEN, VOOR HEN DIE VAN LEED
EN ELLENDE ZIJN OMGEKOMEN.

ALLEN HEBBEN DEN DANK VAN HET VADERLAND VERDIEND."

ZOO SPRAK KONING ALBRECHT VAN BELGIE OP 22STEN LAATSTLEDEN IN ZIJNE
TROONREDE AAN DE KAMERS TE BRUSSEL. ONZE GELIEFDE VORST MOEST NATUUR-
LIJK IN ZIJNE KIESCHHEID DE VERSCHILLIGE REEKSEN ONZER VOOR 'T VADER-
LAND GEVALLEN HELDEN OP EEN EN DENZELFDEN VOET ZETTEN ONDER OOGPUNT
VAN VERDIENSTEN. WIJ NOCHTANS, ZIJN HIER TOT DEZELFDE TERUGHOUDING
NIET GEDWONGEN. EN ALS HET ONS ZOUDE VEROORLOOFD ZIJN TE ONDERZOEKEN
WIE VAN AL DE GEVALLEN HELDEN HET MEEST DEN DANK VAN 'T VADERLAND
HEBBEN VERDIEND, GELOOF IK STOUT TE MOGEN ZEGGEN EN ONZE SOLDATEN
ZULLEN HET MIJ NIET TEN KWADEN DUIDEN, HOOP IK, WANT DEZE BEOORDELING
VERMINDERT IN GEENE MATE HUNNE VERDIENSTEN, GELOOF IK TE MOGEN ZEGGEN
DAT HET ONZE SPIOENEN ZIJN.

ONZE SPIOENEN VERDIENEN DUBBELE ACHTING. TEN EERSTEN OM DE ONSCHATBARE
DIENSTEN DIE ZIJ AAN HET LEGER HEBBEN BEWEZEN EN TEN TWEEDEN OM HET
ONBESCHRIJFELIJK LASTIG LEVEN DAT ZIJ ZICH ZELVEN HEBBEN OPGELEGD.
ONNOODIG VER UIT TE WIJDEN OP DE DIENSTEN DIE DE SPIOENEN AAN HET
LEGER BEWIJZEN. WIJ ALLEN HEBBEN HET GEZIEN. DE DUITSCHER KIEST MET
VEEL ZORG EENE GOEDE PLAATS OM ZIJNE MUNITIE TE BERGEN. DE MUNITIE
KOMT TOE EN WORDT VERSCHIEDENE DAGEN OPGESTAPELD ; ALLES IS KLAAR.
'S ANDERENDAAGS KOMEN ER EEN ZESTAL VLIEGERS BOVEN DE PLAATS ROND-
VLIEGEN EN EENSKLAPS HOORT MEN GEWELDIGE ONTPLOFFINGEN. DE MUNITIE-
STAPEL IS IN DE LUCHT GEVLOGEN ! 'T IS WERK VAN ONZE SPIOENEN.

DE DUITSCHER BERAAMT EENEN AANVAL, ALLES WORDT ZORGVULDIG OP TOUW
GEZET. HET MOET EEN VERRASSENDE AANVAL ZIJN, ZONDER GESCHUT VOORBE-
REIDING. DE BELG MOET 'S NACHTS MET GEWELDIGE KRACHTEN OPEENS AANGEVAL-
LEN UIT ZIJNE LINIEN GEWORPEN WORDEN. ALLES IS IN DE MINSTE NAUWKEU-
RIGHEID VOORBEREID. OP HET GESTELDE UUR, MIDDEN VAN DEN NACHT,
DE SCHOENEN OMWONDEN OM HET GELUID TE VERMIJDEN RUKKEN DE DUITSCHERS
OP. EEN HELSCHE GRIMLACH OM DE LIPPEN, ZIJ GAAN DE BELGEN VINDEN.
ZIJ GAAN NADER ; NOG VIJFTIG METERS ; ZIJ ZIJN ER.

EENSKLAPS EEN OORVERDOOVEND GETIER EN GEROEP EN GEHUIL, HET KNETTEREN
DER MACHIENGEWEREN, HET GEBRUL DER BELGISSCHE KANONNEN DIE IN WERKING
ZIJN GEKOMEN? DE ORDELOOZE VLUCHT VAN DE DUITSCHERS DIE ZELF DOOR
DE BELGEN OVERVALLEN ZIJN. AAN WIE ZIJN WIJ HET TE DANKEN ? 't IS
'T WERK VAN ONZE SPIOENEN !!

EN ZOO ZIJN ER MET HONDERDE VOORBEELDEN.

MAAR NIET ALLEEN OM HUNNE DIENSTEN ZIJN ONZE SPIOENEN BEWONDERENS-
WAARDIG, MAAR OOK OM HET LEVEN DAT ZIJ HEBBEN GESLETEN. DAT IS GEEN
MENSCHENLEVEN.

VOOR DEN SPIOEN, ONRUST DAG EN NACHT, ONRUST 'T HUIS, ONRUST ELDERS,
ONRUST ALS HIJ EENE DEUR HOORT PIEPEN, ONRUST ALS HIJ EENE BEL HOORT
KLINKEN, ONRUST ALS HIJ EEN SCHOT HOORT KNALLEN, ONRUST BIJ 'T MINSTE
WAT HIJ HOORT ZEGGEN, ONRUST, ALTIJD ONRUST ; SLAPELOZE NACHTEN ;

VERDACHT ! MOETEN VLUCHTEN, EERST BIJ FAMILIE; DAAR OOK NIET VRIJ, DAN IN 'T VELD IN DEN ZOMER IN HET GRAAN, IN DEN WINTER BIJ DE LANDBOUWERS OP DEN SCHELF, ONDER EENE HOUTMIJN, IN EENE MIJN IN DEN GROND. MIJN GOD WELK EEN LEVEN ! WELK EEN LEVEN !

MIJNE HEEREN,

ZULK EEN LEVEN HEEFT NIET GEVREESD DE JONGELING 'WIENS STOFFELIJK OVERSCHOT HIER MIDDEN ONS RUST.

GUSTAAF VERHOEVE, IS GEBOREN TE CALCKEN DEN 3 JULI 1901.

TOEN ZIJN VADER IN 'T BEGIN VAN 1915 BEGON MET DE BRIEFWISSELING MET DE BELGISSCHE SOLDATEN WAS DE JONGEN 14 JAREN. VAN DAN AF IS HIJ ZIJNEN VADER BEHULPZAAM GEWEEST IN HET WEGDRAGEN EN BESTELLEN VAN BRIEVEN. NA EENIGEN TIJD WERD VADER VERHOEVE IN KENNIS GEBRACHT MET HET CONSULAAT VAN BELGIE IN HOLLAND EN MET DEN OVERSTE VAN DEN SPIONAGEDIENST. HIJ WERD GEVRAAGD OM GEHEIME AGENTEN IN BELGIE OP TE ZOEKEN EN ER DE SPIONAGE IN ONZE STREEK IN TE RICHTEN. HET GOLD ZIJN VADERLAND, VERHOEVE AARZELDE NIET.

HIJ WERD SPIOEN EN NIET HIJ ALLEEN MAAR ZIJNE GANSCH FAMILIE TOT DE KINDEREN TOE. KORT DAARNA, VERDACHT MOEST HIJ VLUCHTEN. HIJ DEED ALSOF HIJ NAAR HOLLAND OVERGING DOCH BLEEF IN CALCKEN EN ZELFS IN ZIJN HUIS WAAR DE DUITSCHERS HEM VERSCHILLIGE KEEREN KWAMEN ZOEKEN. GEEN DUITSCH NOCHTANS WAS TEGEN VERHOEVE OPGEWASSEN EN DE MAN BLEEF 'T HUIS. ALLEENLIJK MOEST HIJ ZICH DUKEN. VAN DAN AF IS GUSTAAF DE ZIEL VAN DEN SPIONAGEDIENST ! ' T IS HIJ DIE AL DE AGENTEN OPZOCHT EN MET HEN IN GEDURIGE BETREKKING STAAT. HIJ IS VIJFTIEN JAAR EN ZOO TWEE JAAR LANG IS HIJ OP DE BAAN VAN DEN EENEN AGENT NAAR DEN ANDEREN, NAAR OORDEGEM, LEDE, AALST, BERLAERE, EXAARDE, HAMME, MOERBEKE EN WAAR WEET IK AL. NOOIT IN REGEL TEGENOVER DEN VIJAND. ALTIJD IN GEVAAR VAN AANGEHOUDEN TE WORDEN, ALTIJD DAT SPOOK VAN DEN DOOD VOOR HET OOG EN TOCH ALTIJD MAAR VOORT, VOOR BELGIE, VOOR 'T VADERLAND.

SEPTEMBER 1918

ALS EEN DONDRSLAG HEET HET : EEN DER AGENTEN IS ' S NACHTS DOOR EEN AUTO WEGGEHAALD. DAN BEGINNEN VOOR GUSTAAF EN DE ZIJNEN DE ANGSTIGSTE DAGN EN UREN DIE ZIJ OOIIT HEBBEN BELEEFD, ZAL HIJ KLAPPEN ? ZAL HIJ ZWIJGEN ? HIJ KLAPTE ! GEMARTELD EN GEFOLTERD MOEST HIJ KLAPPEN, HIJ KON NIET ANDERS.

EENIGE UREN NADIEN WAS VERHOEVE VERWITTIGD EN TOEN DE DUITSCHERS KWAMEN WAREN ZIJ WEER TE LAAT. ZIJ KONDEN SLECHTS DE VROUW EN DE KLEINE KINDERS MEDE NEMEN.

MAAR NU WAS HET DUBBEL GEVAARLIJK.

NA EENIGEN TIJD RONDGEDWAALD TE HEBBEN, WILDE GUSTAAF AAN DAT DROEVIG ZWERVEN EEN EINDE STELLEN. VADER, ZEIDE HIJ, HIER KAN IK TOCH NIETS MEER VERRICHTEN, WIL IK NAAR HOLLAND GAAN, MISSCHIEEN KAN IK GINDER MEERDERE DIENSTEN BEWIJZEN ?... GA, MIJN ZOON, ZEI VERHOEVE EN GUSTAAF VERTROK.

ONGELUKKIGE JONGELING ! HIJ VERTROK OM NIET MEER TERUG TE KEEREN. GINDER AAN HET HELSCHE TUIG DAT DE BARBAAR TEGEN DE ONZEN HAD UITGEVONDEN VOND DE ARME JONGEN DEN DOOD OP 11DEN OCTOBER 1918, 'T ZIJ JUIST EENE MAAND VOOR HIJ DE VRUCHTEN ZOU OOGSTEN VAN ZIJN TWEETAARIG WERKEN.

MIJNE HEEREN,

DE SCHIKKINGEN DER VOORZIENIGHEID ZIJN ONDOORPEILBAAR. LAAT ER ONS VOOR BUIGEN.

OUDERS TROOST U, BROEDERS EN ZUSTERS, TROOST U, EN WEZE UW GROOTSTE TROOST DE GEDACHTE DAT UW ZOON, UW BROEDER GESTORVEN IS ALS EEN HELD EN GEVALLEN VOOR ZIJN LAND, ONS DUURBAAR BELGIE !

VAARWEL, GUSTAAF, CALCKEN IS FIER OP ZIJN ZEVENTIENJARIGEN SPIOEN, EN ZAL HEM NOOIT VERGETEN.

VAARWEL.

HESTERS PAUL

DE STAAT VAN ONZE BEVOLKING

2de kwartaal 1987

Meulewater Joline, Kalve 57
Verbesselt Tania, Zwaluwlaan 43
De Buck Benjamin, Stationsstraat 65
Coone Carmen, Stationsstraat 187
Odou Marleen, Weide 4
Verhoeven Esmeralda, Rechtstro 35
Rusch Celine, Roodborststraat 16
Van Doorslaer Nathalie, Vinkenstraat 32

De Bruyne Patrick, Langelede 166 en De Vos Martine, Achterhoek 8
Van Laere Dirk, Spoorwegstr. 8 en Wyngaerd Ria, Brandstr.12
Schepens Patrick, Ijsvogelstr. 7 en Cardon Kathy, Krokussenlaan 3
Debeerst Stefan, De Haan en Apers Tania, Stationsstr. 46
Vandeperre Walter, Mol en D'Hondt Marleen, Rozenlaan 29
Dossche Johan, Gent en L'Ecluse Sabine, Stationsstr. 176
De Vleeschouwer Guido, Dorp 36 en Coppens Lieve, Smishoek 7
Parmentier Danny, Gent en Verbrugge Francine, Roodborstr. 2
Porrey Ingmar, Zelzate en Van De Walle Magda, Meersstr. 36
Dombrecht Johan, Brasschaat en Van Den Hende Bernice, Melkerijstr. 16
Meulewaeter Luc, Lokeren en De Bruyne Ann, Langelede 78
Linthout Guido, Kalve 37 en Plasschaert Martine, Stationsstr. 104
De Letter Rudy, Langelede 90 en Pauwels Josianne, idem
Goossens Ludo, Gent en Creve Katrien, Axelsvaardeken 13
Janssens Christian, Wijnegem en De Rudder Peggy, Rozenlaan 5
Gillis Pierre, Kleistr. 2 en Van Hoecke Ginette, idem
Van Hoecke Marc, Kievitstr. 9 en Uyttendaele Christine, idem
Geerts Petrus, St.Gillis.Waas en Hesters Marie-Louise, Stationstr.71
De Block Luc, Stekene en Colpaert Ann, Godshuisstr. 5
Schram Martin, Antwerpen en Van Hecke Maddy, Overslag 4
Schepens Benny, Spreeuwstr. 18 en Verhulst Gina, idem
Scheir Bart, Assenede en Van Der Jeugd Patricia, Stationsstr. 121
Slabbaert Eddy, Ramonshoek 33 en De Vos Sabine, Nieuwestr. 4

Chalmet Bertha, Walderdonk 15 (84J.)
De Visch Mathilde, Meersstr. 31 (84J.)
Van Assel Emiel, Langelede 29 (64J.)
Van Bambost Albert, Spoorwegstr. 7 (69J.)
De Mey Magdalena, Overslag 48 (88J.)
Van Nieuwenhuyse Anna, Godshuisstr. 13 (84J.)
Corsinski Margaretha, Godshuisstr. 13 (70J.)
Bracke Leo, Godshuisstr. 13 (84J.)
Migom Omer, Overslag 7 (80J.)
De Mey Renilde, Molenstr.34 (75J.)
Waelput Stephanus, Walderdonk 27 (80J.)
De Waele Albert, Godshuisstr. 13 (88J.)
Bruyninckx Jules, Spechtstr. 10 (62J.)
Witvrouw Barbe, Walderdonk 9 (60J.)
Teirlynck Angèle, Meersstr. 31 (86J.)
De Munter Marc, Meerstr. 11 (44J.)
De La Ruelle Maria, Godshuisstr. 13 (82J.)
Joos Germana, Meersstr. 31 (72J.)

VAN CARKEN EN MENEER PASTOOR

Het schenkt altijd nog een genoeg eens een oud koeike uit de sloot te slepen waar we destijds een paar minuutjes pret mochten aan beleven. Ik herinner me nog steeds die grappige gebeurtenis, die "Carken den Brusseleir" daar ergens aan het "Vaardeken" meemaakte. 't Is jaren geleden, 't kan ook niet anders, want 't ventje is al zovele jaren dood. Hij heette eigenlijk Dhaemer, maar bijna niemand van bij ons kende hem onder die naam. Hij woonde daar ergens in 't Rechtstro en, sedert de dood van zijn vrouwke Alice, sleet hij zijn verdere jaarkes als een schier onopgemerkte eenzaat, draaide zelf zijn kookpotje en onderhield zijn huizeke gelijk een naarstig vrouwke het maar moeilijk zou verbeterd hebben. Zijn burenen wisten te vertellen dat men bij "Carken" van de vloer zou gegeten hebben, en dat zijn koperen potjes blonken als een spiegelke.

En dat was waar : hij genoot er net en sober van zijn oude dag. Gelukkig voor hem had Carken een hobby, die hem zelfs regelmatig iets in de panne bracht. Als 't weerke meezat was hij langs het water niet weg te slaan het was een uitgeslapen visser en een gewiekst peurder. En zo komt het dat wij hem, op een vroege zomermorgen, met al zijn vistuig op de nek, daar al aan "'t Vaardeken" vonden.

Er is daar een plek, een boogscheut voorbij het mooie huis van Victor De Bruyne woont, "de VESTE" noemen we 't hier nog altijd. Daar had hij een paar maal welgevaren, en zulke plaatsjes verwaarloost een visser niet gauw.

De voorbereidselen waren algauw genomen : een greepje lokspijs ingegooid (de voejeringe noemen ze dat hier bij ons) een vette maai aan de haak, want hij had het vandaag op grote kleppers gemunt en, klaar was Kees... Spreek nu a.u.b. niet over dat engelengeduld van een visser. Zo iemand kent en voelt niets anders dan die passie die hem daar lokt en bindt. Een echte lijntjesman zit daar en wacht en ...wacht. Deze morgen duurde dat wachten daarom toch wat lang. Eens wat bijvoederen, de dobber eens doenleven, eens voorzichtig op een ander plekje leggen, 't scheen allemaal boter aan de galg. Maar toch gaf Carke daarom de moed niet op. Hij wist wel beter.

Op datzelfde moment stapte daar een ander iemand langs het waterke, iemand die evenmin van het vroege morgenuur verlegen was. 't Was onze Pastoor, ja, 't was Pastoor Camerman, die niet alleen alom bekend was als vogelkenner en als natuurliefhebber, maar ook over "het vissen" een aardig woordje mee kon praten. 't Gebeurde vaak dat hij, met natbedauwde schoenen, eer de zon op was, en nog eer hij zijn H.Mis moest gaan opdragen, al zijn God was gaan opzoeken in de wijde natuur. Dat was voor hem één van zijn vele hobby's.

Meneer Pastoor wist er niets van dat Carken daar zat, en ons vissertje vermoedde niet dat in die vroege morgenstilte de Pastoor ook al op pad was. En nu zeker niet, neen, nu zeker niet. Want juist op dat moment zag hij, met zijn vissersoogjes, dat die dobber zo aardig deed. Eerst een paar venijnige tikken... en dan werd dat ding omhooggeduwd, lei zich schuin en zelfs plat op het water...Oppassen, Carken.

Maar voor een visser was dat niet zo raadselachtig ; hij zag subiet welk vlees hij in de kuip had : 't was een brasem die zijn leven aan 't versjacheren was. Met kennis van zaken werd er aangeslagen...maar jongens, wat hing er daar aan ? Dat moest een kanjer zijn, want het topeindeke van zijn roede werd brutaal tot in 't water getrokken en daaronder scheen het dat die lijn ergens vastgeankerd zat. Maar een doorwinterd kereltje als Carke was daar door niet om de tuin te leiden. Hij wist wel wat er volgen zou. En ja hoor, het duurde niet lang of er kwam al winst. (een brasem is een log ding maar het is geen vechter) Het topeindeke kwam uit de plas, de fijne nylonlijn sneed door het water, nu eens naar links, dan naar rechts, als een bakkersmes door een kermistaart, maar de dobber kwam hoger en hoger. Weldra zou die verwaande kerel zich wel gewonnen geven.

En Meneer Pastoor die als op sokjes genaderd was om toch niets van die attractie te missen, volgde vol spanning heel dat gebeuren. En de vis deed maar voort daar beneen : je kon hem al op halve diepte zien draaien en keren, want nu en dan flitste er een handgrote witte schijn naarboven alsof er weerlichten vonken sloegen in het wriemelende water. Pastoor voelde 't jeuken in zijn vissersvingeren. Hij kreeg danige goesting om, door "tingels" en ander vervelend onkruid, naar beneden te ritsen, daar't klaarliggend schepnet te grabbelen en een helpend handje toe te steken. Maar dat deed hij niet. Hij wist dat er zoiets als "visserseer" bestond. Op zo'n moment weigert een visser alle hulp, hoe welgemeend die ook moge zijn... Hij wil sportief alleen afwerken het spel dat hij begonnen is. Hij griste zelf met de rechterhand het schepnet en stuurde met de linkerhand die reuzevis die nu, groot als een teljoor, zich plat over 't water naar 't netje liet slepen. Maar wat gebeurde er daar plots. Een forse draai van 't logge visselijf, de hengelroe wipte de hoogte in, het broze lijntje, tot tussen de loodjes afgeknaapt, suisde, als ware het beschaamd door de lucht.

Een haastige borstvin zag je nog door 't water roeien, een brede brasemstaart draaide en wuifde weg als was't van een dolfijn die, na een prestatie in zijn dolfinarium, grootmoedig aan zijn toeschouwers nog een laatste saluke brengt.

En plots gebeurde er, wat schijnbaar moest gebeuren. Almeteens doordaverde de lucht van een klankrijke, bulderende serie ministeriele woorden. (Jawel, daar is het wordeke "miljard", vooral de laatste jaren toch inslag en schering.) De Pastoor huiverde ervan, maar hij herpakte zich gauw. Hij kende die vrome ontboezemingen van jagers en vissers wel. Hij ging niet direct piekeren over doodzonden enzomeer. Die kletterende dingen hadden in de grond zo weinig betekenis. Jazeker, ze zouden wel in geen enkele "manuel de savoir-vivre" worden aangeraden om iemand die ze gebruikte in eerbiedwaardigheid te doen stijgen, dat niet.

Maar de goede man hoorde dat nog liever dan een Vlaming die in het Vlaams aan 't vloeken slaat. Toch wilde hij dat soort schietgebedekes een beetje remmen.

"Jongen, jongen, moet je daarvoor zo lelijk vloeken en zweren ?", zei hij tot ons vissertje. Carke verslikte zich in zijn laatste "miljerr", draaide een halve slag om, zag daar die zwarte soutane en die bijhorende pastoor, en 't was half stotterend dat hij zei : Och, Mijnheer de Paster, had ik geweten dat gij daar waart, ik had het niet gedaan." De Pastoor had moeite om niet in een lach te schieten, en 't kwam er sussend uit : "Weet je wat ? Doe daar gauw een andere lijn aan, d'r zitten daar nog wel een koppel kozijntjes van dat beest. Maar, bulder ze niet meer weg, he..." En veel chance...

Carke voldeed vlug aan die wijze raad. Hij is die voornoene naar huis getrokken met een visje, dat zich, zonder blozen, het tweelingbroertje mocht noemen van die rakker die de vrijheid verkozen had.

En als, langs de baan, de mensen monkelden : "kijk, Car heeft weer een blaffetuur gevangen", dan meesmulde hij : "'t Is geen kleintje, dat wel, maar je moest die castar eens gezien hebben die 'k gemankeerd heb, hij kon gerust de grootvader zijn van dat ding hier."

Zou 't dan toch waar zijn ? Bestaat er dan toch visserslatijn ?

GALENS O.

Vervolg Staat van onze bevolking :

Bevolkingscijfer dd 30.09.87 : 7.027

Inwendige mutaties : 44 personen

Aankomsten : 91

Vertrekken : 69

ONDER NAPOLEON BONAPARTE

=====

Wie van ons, die eens piot was in ons Belgisch legerken, schreef niet eens een brief naar huis of naar het lief?

Die traditie bestaat reeds eeuwen. Toen onze jongens moesten dienst nemen in het Europees leger van Napoleon was dit ook reeds het geval. Weinig van deze brieven kwamen ter bestemming en van diegene die toch hun doel bereikten zijn er bitter weinig overgebleven. Toch vonden wij onlangs in het ongeklasseerd archief op het gemeentehuis hier in Wachtebeke zo een brief. Deze brief wordt hier integraal gepubliceerd. Wij willen hier wel een paar opmerkingen bij geven.

Volgens de schrijfwijze en de zinsbouw van de brief kan er worden uit afgeleid dat die brief is opgesteld door zogezegd een briefschrijver. Dit waren personen die wat trachtten bij te verdienen door brieven te schrijven voor soldaten die niet geletterd waren. De afkortingen U L wat betekent "U lieden" is iets wat in de gewone volkse schrijftaal niet werd gebruikt.

Ook het laatste onder U.L.D.W. dienaar en de zone, wat betekent, onder U lieden dienstwillige dienaar en de zone is geen schrijftaal die men verwacht van een boerenzoon.

In de brief vinden wij nog drie namen die eventueel met Wachtebeekse namen in verband kunnen worden gebracht, JACOBUS VAN WAES, JUDOCUS DE RIJCKE en BRUNO VAN DER GRACHT.

De ouders van Joannes David waren Petrus David en Judoca D'Hert Hun zoon werd geboren te Wachtebeke op 26 november 1782.

Mochten er mensen zijn die ook zulke brieven in hun bezit hebben dan zou het ons een groot genoegen doen ons dit te laten weten.

Mijn adres

*Jean David Poltaet ~~de~~ dans
53me Regiment 1re Bataillon
8me Compagnie d'infanterie ligne
en garnison à Palmnova
à Italie*

Bevinden Vader Ende Moeder

Zusters ende broeders en Monfrees en geheel
Mijn familie gy zekken mij zeer Minnelijk gefroet
en ik laet u weten dese Staet van Mijne gezondheid
ik ben Goot lof noch fris ende gezond gelijk ik van
u. Verhopende ben en jacobus van Waes en Judocus
de Rijke en Bruno van der gragt zijn ook noch fris
ende gezond in den brief van de Rijke die is gekomen
en mijn Gelouis noch niet komen daarom Verzoek ik
van u. wat ander als gij ^{mij} ^{pleasier} het Lood Willen doene
Want als het in het ^{kort.} [#] niet en komt zal ik het Wissel-
briefken weder zenden dan kan u. het geld haelen
uijt den post daer gy het gedaen hebt.

en aengarnde het nieuws dat is dat ^{mij} ^{poeter} het Zondags
naer de kerk ende misse gaen. # gy hebt gerraecht
om al de Reben te Schryven die ^u ^{gepaeserd} zijn
Dat is mij onmogelyk want ik en ^u ^{niet} ^{te} ^{noemen}

en wegens van den houst de last Lazze die Freydenly
al. of van den is gijny en dat Freyden hoeren zij op
den zelden dag naer huis. in den 30 gijny heb ik het
Certificat gekregen dat heeft den der Augusten dag
gekeert die ik gehad hebbe van geheel mijn Leren
ik stuy te met ^{menigte} van Complimenten mijnen brief

den 1 July
1807

Onder u. L. D. W.
dienaer ende zone
Joannes Davids

Bemide Vader en Moeder

Zusters ende broers en mon freres en geheel mijn familie ge zijt van mij zeer minnelijk gegroet en ik laet U L weten den staet van mijne gezondheid. Ik ben godt lof noch fris en de gezond gelijk in van U L verhopende ben en Jacobus Van Waes en Judocus de Rijcke en Bruno van der Gragt zijn ook noch fris en gezond en den brief van de Rijke die is gekomen en mijn geld is noch niet komen daeom verzoek ik van U L wat ander als gij mij het pleisier zoud willen doen Want als het in het kort niet en komt zal ik het wisselbriefken wederzender dan kan U L het geld haelen uyt den post daer gij het gedaen hebt. En aengaende het nieuws dat is dat wij nu het zondags naer de kerke en de misse moeten gaen. Gij hebt gevraegt om al de steden te schrijven dien wij gepaseerd zijn Dat is mij onmogelijk want ik en weet ze niet te noemen En wegens den houte en dat zij snijden voeren zij op den zelve dag naer huys en den 30 juni heb ik het certificat gekregen dat heeft den bleysten dag geweest die ik gehad hebbe van geheel mijn leven ik sluite nu menigte compliementen mijnen brief

den 1 july
1807

Onder U L D W
dienaer en zone
Joannes David

Mijn adres

Jean David soldaet dans
53 ste. regiment 1 ste. Balailon
8 ste. compagnie d'infanterie Ligne
en garniesoen a Palmnova A italie

a. monsieur pierre David
Cultivateur a Wachtebeke canton de
Loochristij Departement de L'Escaut
arrodisement du Gand
O. flandre

Wachtebeekse Beeldkens Uit Onze Kinderjaren.

KERMIS IN 'T STRATE

Tegen half drie mochten wij naar het vertrek van de renners gaan kijken?. Deze had plaats voor het woonhuis van Gust Plasschaert. Zo een vijftig paar blinkende benen met een gelijk aantal fietsen werden door het geluid van een schot de weg opgejaagd, richting Smishoek, om zo langs de Molenhoek, Kalve, Axelsvaardeken, terug de Statiestraat in te duikelen. Hoeveel ronden er moesten gereden worden weet ik niet meer maar de koers duurde wel een dikke twee uur. Zolang mochten wij niet aan de statie blijven rondlopen, thuis was onze plaats onder het waakzame oog van vader en moeder. Zittend op het plansier aan de voordeur konden wij de renners gadeslaan. Regelmatig hoorden wij roepen, "bij de volgende doortocht een premie van 50 fr. of 100 fr." geschonken door den enen of den anderen. Doch hoe het juist gebeurd is heb ik zelf niet gezien, een geroep en geschreeuw, wij zagen mensen wegvluchten die aan de kant van de baan stonden daar waar nu de gemeentewerf is. Daar lag toen een diepe sloot met daar achter een aardappelland. Enkele wielrenners vielen op de grond, één van hen ging de lucht in en kwam in de sloot terecht. Die kerel was er het ergst aan toe, er werd geroepen "Haal nen dokter"! Enkele omstaanders droegen de ongelukkige binnen bij Honoré de Letter daar diende de dokter hem de eerste verzorging toe. Later hoorden wij vertellen dat deze jonge renner nooit meer heeft kunnen koersen. Den arrivé zelf mochten wij ook gaan bekijken. Als kleine snot-neuzen wrongen wij ons tussen de massa volk om zo dicht mogelijk bij de koorde te kunnen staan. Een levensgevaarlijke sprint op de kasseien kende dan toch een mooie winnaar. Voor hem waren de bloemen en de kussen van een plaatselijke schone.

Doch het gesprek van den dag bleef de valpartij van de ongelukkige renner. 's Avonds mochten wij wat langer opblijven. Gezeten op een stoel aan de voordeur bekeken wij de mensen.

Morgen, dat zal wat anders zijn, dan kregen wij ook een deel van de kermiskoek.

Na een woelige nacht, hoe kon het anders, met een kermis in 't verschiet, bracht ons de ontbijttafel geurige chocolademelk met boterkoeken en zelf gebakken melkbrood. Na het ritueel van het maken van een kruisteken met de punt van het mes in de onderkant van het brood werd ons moeders baksel aangesneden.

Hoe ons moeder daarmee boterham kon van snijden weet ik nog niet, het brood was hoger dan het mes lang was.

"Maak maar dat er een beetje avance in kom, ge kunt ulder dan klaar maken veur naar de hoogmisse te gaan". Dat was waarschijnlijk een verlossend uur voor ons moeder. Zo kon zij ongestoord het eten klaarmaken.

Aan de statie was het reeds druk, iedereen stond daar omhoog te gapen. Zij verwachtten zeker een verschijning van een soortgenoot van den heilige geest. Hoe zij het zo rap gezien hadden weet ik niet, maar opeens daar is er eene, kijk hij gaat vallen. En waarrempel hij dook de loper van het duivenkot van Rawelles op. Waarom zij duivenmelkers tegen die lui zegden weet ik niet. Ik heb daar altijd bier zien vloeien in de plaats van melk. Een hoogmis die ons op de heupen werkte en nen preek die veel te lang duurde, allé zo te zien was daar voor ons weinig goeds aan.

Ook ons tante begijntje was aanwezig in de hoogmis, alhoewel zij reeds de vroegmis achter de rug had. Wie van ons zou dat gedaan hebben ?

Bij het buitenkomen van de mis kwam ons tante begijntje op ons toe en zei dat wij tegen ons vader moesten vertellen dat zij eerst nog eens naargang bij Lenie Marqenie in de statiestraat, een mindervalide mens dat nog al veel voor haar venster zat, dit bij bakker Laurent De Moor in de Statiestraat. Alle ogen waren op ons gericht want zo een tante had iedereen niet. Dat was een voorrecht die kon ons misschien toch helpen de hemel in te gaan, een beetje voorspraak is anders niet slecht.

Voor de kermis hadden wij nog niet veel oogs, onze pree was nog niet afgekomen en met dat stoelekensgeld dat wij verduisterd hadden konden wij nog niets aanvangen. Dat was maar een klein extraatje.

Thuis rook alles naar den troch en naar nog. Het was van : "Ma, gaan wij nog niet eten jong ? Ik heb honger zulle !" "Ge kunt maken dat g'uw vuile kleren aanhebt en dadde buiten zijt." Ondertussen was ons peetje Bracke aangekomen. Nu nog tante begijnte en den soupé kon beginnen.

Het schoonste eetservies werd uit de kast gehaald. Wijzelf mochten uit de oude teljoren eten kwestie van niet te veel breuk te hebben van dat schoonste porcelein. Om 12 uur mocht iedereen zijn plaats innemen aan de tafel. Onder het strenge oog van ons vader werd ik, als oudste, verzocht het gebed voor het eten op te zeggen. De garantie van een vlekkeloos gebed viel in het water (soep). Halverwege stokte ik en dit in het bijzijn van vaders devotie-volste zuster. Mijn vader zijn ogen konden er niet om lachen.

Doch de ogen van mijn broers en zusters konden met moeite hun inwendige lach onderdrukken. En ik moet waarschijnlijk rood zijn aangelopen. Met enkele woorden werd ik terug op de goede weg geholpen.

Voor het gebed had peetje Bracke reeds de pet afgenomen waardoor het in de kamer wat klaarder werd. Over het haarkapsel van ons devotievolle tante hebben wij nooit iets gehoord, laat staan gezien...

De soep met ballekens werd eindelijk opgediend en zo verdeeld dat iedereen hetzelfde aantal ballekens had. Nog waren wij niet akkoord want daar waren grote en kleine bij. Als er nog iemand over zaagt kan hij ze allemaal afgeven, zei ons moeder en het werd stil. Tijdens het eten moest er gezwegen worden. Dat was best voor de gezondheid en nog voor meer, schijnt het. Alleen het schuren van de lepels op het bord en af en toe wat geslurp was het enige geluid aan tafel.

De tweede gang : patatten met konijn en pruimen. Echt een lekkernij. Ge moest ons zien eten, 't was gelijk wij nog in geen acht dagen eten hadden gekregen. Met de woorden van ons tante : "Die jongens kunnen nogal eten" Deden wij er nog een schepje bovenop, kwestie van een beetje op te vallen.

Derde gang, een spie vlaaien met siroop van Gut. Niemand sloeg ze af want ons moeder kon vlaaien koken, dat wist iedereen.

Niemand mocht van tafel vooraleer iedereen gedaan had met eten en vooraleer het gebed na het eten was opgezegd. De enige tegenslag die wij nog hadden was dat wij zelf schotels moesten afdrogen, terwijl er herhaaldelijk werd op gedrukt dat wij niets van het mooiste servies mochten laten vallen. Onzen pree, dat was het volgende punt waar wij kriebels voor voelden. Het viel nog mee, peetje Bracke schoot af en ons moeder deed er nog wat extra bij, allé wij mochten niet klagen. Ma, mogen wij naar de kermis gaan ? Ulder geld zal nog nie rap genoeg op zijn, zeker ? Het is al wa dadde krijgt, ge weet het hé, hoe rapper dadde ginder zijt hoe rapper dat zal op zijn. En wij naar de statie terwijl thuis verscheidene uikens werden gevangen. De eerste blikvanger het draaikraam van Schoote uit de Schooteveldstrate. Toeval of niet, zij droegen allebij dezelfde naam. Draaien voor nen frank of voor twee frank. Een variatie van langeneuzen, blaasfluitjes, spiegeltjes, boterstampers, zwarte rekkers, enz... lag op ons te wachten.

wordt vervolgd PAUL HESTERS

PAUL HESTERS

HET WOONHUIS VAN SCHOTE IN DE SCHOTEVELDSTRAAT GESCHILDERD
DOOR JOS. DE CALUWE

